

SOTKAMON LUKIO

YLEIS- JA URHEILULUKIO

Opinto-opas

Iv 2021-2022

SISÄLLYSLUETTELO

Tervetuloa	2
Arvot	3
Järjestyssäännöt	4
Lukion sanakirja	5
Ylioppilastutkinto	15
Oppimateriaalit lv 2021-2022	18
Lukion tuntijakotaulukko (LOPS2021)	26
Lukion tuntijakotaulukko (LOPS2016)	27
Kellonajat ja päivämäärät	28
Syksyn 2021 ja kevään 2022 yo-aikataulut	33
Vuosikello lv 2021-2022	35
Henkilökunta	40

Tervetuloa

Tervetuloa aloittamaan uutta lukuvuotta Sotkamon lukiossa. Kädessäsi on ilmeeltään ja sisällöltään uusittu opinto-opas. Oppaaseen on pyritty kokoamaan koulutyön kannalta keskeisimmät tiedot alkavalta lukuvuodelta. Oppaasta löytyvät tärkeät päivämäärät ja koulun pelisäännöt.

Päivämäärien osalta on aina muistettava, että jotain yllättävää saattaa sattua ja niiden kohdalla pienet muutokset ovat mahdollisia. Pelisääntöjen osalta oppaaseen on koottu ne ohjeet, joiden mukaan koulumme arki rullaa.

Oppaaseen ei varmasti ole pystytty sisällyttämään kaikkea mahdollista ja tarvittavaa asiaa. Siihen on pyritty kirjaamaan usein koulutyössä kysytyjä ja tarvittavia asioita. Opas on tarkoitettu jokapäiväiseen kulutukseen, joten se kannattaa säilyttää koko lukuvuoden ajan.

Opas pyrkii myös ohjaamaan mistä mahdollinen lisätieto löytyy, jos sitä ei itse oppaasta löydy. Koulumme palveluhenkinen henkilökunta auttaa varmasti Sinua aina kun pyydät apua, joten ratkaisut löytyvät kyllä niihinkin kysymyksiin, joihin opas ei anna vastausta.

Toivon, että tutustut huolella oppaaseen ja sen sisältöön ja samalla toivotan Sinut lämpimästi tervetulleeksi aloittamaan uutta lukuvuotta Sotkamon lukiossa.

Rehtori

Arvot

Hyvinvointi

Opiskelijan ja koko yhteisön kestävä *hyvinvointi* ja elämäntapa, jossa terveys, liikunnallisuus ja ympäristön kunnioittaminen keskeisiä

Opiskelijälähtöisyys

Opiskelijälähtöinen, yksilöllinen ja yhteisöllinen oppiminen ja valmentautuminen, jossa tavoitteellisuus ja eheyttäminen ovat keskeisiä

Osallisuus

Osallisuuden ja yhdessä tekemisen taidot avoimessa ja tasa-arvoisessa vuorovaikutuksessa

Turvallisuus

Kiireetön, *turvallinen* ja myönteinen ilmapiiri

Suunnitelmallisuus

Toimintatapoja kehitetään *suunnitelmallisesti*, valmius reagoida muuttuvaan maailmaan

Valtakunnallisesti urheilulukioissa arvoina ovat

 Yhdessä – rohkeasti

 Ilolla – ei otsa rypyssä

 Kunnioittavasti – yksilöllisesti ja yhdenvertaisesti

 Vastuullisesti – ei hinnalla millä hyvänsä

 Erinomaisesti – kunnianhimoisesti ja vaikuttavasti

 Suomalaisen urheilun yhteinen arvovalinta: urheilijan kaksoisura -ajattelu.

Järjestyssäännöt

1. Järjestyssäännön tavoite

Järjestyssäännön noudattaminen varmistaa turvallisen ja viihtyisän opiskeluympäristön. Järjestyssääntö koskee nuorisoasteen lukiokoulutusta, ja se on osa toimintajärjestelmää. Aikuislinjan opiskelijoita koskevat määräykset, jotka liittyvät lukion tiloihin, omaisuuteen ja ulkoalueisiin. Koulutuksen järjestäjä on vahvistanut järjestyssäännön 19.1.2006.

2. Järjestyssäännön voimassaolo ja noudattaminen

Opiskelijan on noudatettava lukion järjestyssääntöä sekä henkilökunnan antamia ohjeita ja määräyksiä. Järjestyssääntö on voimassa koulutyöhön kuuluvassa opetuksessa, lukion tiloissa ja tilaisuuksissa, opinto-, kilpailu- ja esiintymismatkoilla, tutustumiskäynneillä sekä lukion ulkoalueilla. Opiskelijan on käyttäydyttävä moitteettomasti sekä turvattu ja edistettävä työrauhaa.

Kaikki kouluyhteisön jäsenet huolehtivat siitä, että koulurakennus, luokat ja ympäristö säilyvät turvallisina, siisteinä ja viihtyisinä. Jokainen noudattaa jätehuollosta annettuja ohjeita. Opiskelijoiden on oltava oppitunnin alkaessa opetuspaikassa tehtävät tehtyinä ja tarvittavat välineet mukanaan. Oppitunneille ja kokeisiin saavutaan myöhästymättä.

3. Turvallisuus ja yleinen järjestys

Lukion tiloissa ja ulkoalueilla liikutaan rauhallisesti ja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Mootoriajoneuvot ja polkupyörät pysäköidään vain niille varatuille paikoille. Äkillisen vaaratilanteen sattuessa on tärkeää, että poistumistiet ja kulkuväylät ovat esteettömiä.

Opiskelijan tulee käsitellä lukion omaisuutta huolellisesti. Opiskelijan on korvattava omaisuudelle aiheuttamansa vahinko vahingonkorvauslain (412 / 74) mukaisesti.

Kaikkia turvallisuusmääräyksiä on ehdottomasti noudatettava. Opiskelijan huolimattomuus ja tahallisuus voivat aiheuttaa sen, että vahingon sattuessa opiskelija ei ole oikeutettu saamaan korvauksia. Tapaturman havainneen opiskelijan on ilmoitettava siitä viipymättä jollekin henkilökuntaan kuuluvalle. Jokainen on velvollinen antamaan tarvittaessa ensiapua ja huolehtimaan loukkaantuneen kuljetuksesta päivystyspoliklinikalle.

Tietokonelaitteistot ja -ohjelmistot ovat tärkeä osa opetusvälineistöä. Ohjelmistojen asennuksia sekä niiden muutoksia saa suorittaa vain atk -henkilöstön luvalla. Erikoisluokissa havaituista toimintahäiriöistä on ilmoitettava opettajalle tai laitteistojen huollosta vastaaville henkilöille.

4. Tupakointi, alkoholi ja huumeet

Tupakointi ja nuuskaaminen on kielletty lukion tiloissa, lukion ulkopuolella järjestetyissä koulun tilaisuuksissa sekä lukion ulkoalueilla.

Alkoholin, huumeiden ja huumaavasti vaikuttavien aineiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksenalaisena esiintyminen lukion alueella ja sen tilaisuuksissa on kielletty. Huumeiden hallussapidosta ja käyttämisestä ilmoitetaan aina poliisiviranomaiselle.

5. Ojentaminen ja kurinpito

Laiminlyönneistä ja rikkomuksista opiskelijan ojentamiseksi käytettävät menettelyt ovat:

- opiskelijan puhuttelu
- häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai lukion järjestämästä tilaisuudesta
- rehtorin kirjallinen varoitus
- määräaikainen erottaminen.

Lukion sanakirja

ABITTI

Abitti on Ylioppilastutkintolautakunnan tammikuussa 2015 julkaisema koejärjestelmä. Abitti, kuten digitaalinen ylioppilaskoe ei ole vain sähköinen lomake, johon kokelaat syöttävät muistamansa tiedot. Kokelas käynnistää koneensa lukion muistitikulta, jonka käyttöjärjestelmä sisältää ohjelmia, joiden käyttöä harjoitetaan koko lukion ajan osana oppiaineiden opintoja.

Piirto-ohjelmat

- InkScape
- Dia
- GIMP
- Kolourpaint
- MarvinSketch (kemia)

Laskimet

- GeoGebra
- SpeedCrunch laskin
- TI-Nspire
- LoggerPro (mittausaineiston analyysi)

Tekstinkäsittely, taulukkolaskenta ja esitysgrafiikka

- LibreOffice

Dokumenttien katseluohjelma

- Okular

Koetehtävät voivat vaatia annettujen tietojen käsittelyä: laskemista, tekstin muokkausta tai vaikkapa graafisten esitysten laatimista. Katso lisää: <https://www.abitti.fi/>

ARVIOINTI

Jokainen moduuli ja opintojakso arvioidaan itsenäisesti muista saman aineen opinnoista riippumatta. Arviointi osoittaa, missä määrin opiskelija on saavuttanut moduulin tai opintojakson alussa määritellyt tavoitteet.

Arviointi voi perustua mm. kirjallisiin kokeisiin, opiskelijoiden tuotoksiin ja suullisiin näyttöihin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin sekä opiskelijan itsearviointiin. Jatkuva näyttö tarkoittaa harrastuneisuutta, annettujen tehtävien suorittamista annettujen aikataulujen mukaan, tuntiaktiivisuutta ja halua osallistua aiheen käsittelyyn.

Arviointi suoritetaan vasta, kun arvioinnin edellytykset täyttyvät. Arvioinnin perustaksi on oltava riittävästi näyttöjä opiskelijan oppimisesta ja osaamisesta. Myös arvosana 4 edellyttää, että arvioinnin edellytykset täyttyvät.

Erityisen tuen tarpeesta riippuen opiskelijan on mahdollista saada kokeessa mm. lisäaikaa, osittain tai kokonaan muu kuin kirjallinen koenäyttö, käyttää teknisiä apuvälineitä ja avustajaa. Järjestelyt ovat vähintään samat kuin, mitä ylioppilaskirjoituksissa on mahdollista.

Takaraja jakso-opintojen suorituksille on moduulin tai opintojakson päivä jakson päättöviikolla. Opintosuoritusten palautuspäivästä päättää opettaja. Puuttuvat suoritukset alentavat arvosanaa tai johtavat moduulin tai opintojakson keskeytymiseen.

Jos opiskelija on sairauden tai muun hyväksyttävän syyn takia poissa kokeesta, hänen suorituksensa arvioidaan myöhemmin.

Jos olet sairas koepäivänä, ilmoita itse opettajalle Wilmassa tai pyydä huoltajiasi merkitsemään Wilmaan poissaolosi heti aamulla.

Jos opiskelijalla on poissaoloja, opettaja voi määrätä tapauskohtaisesti hänelle lisätehtäviä poissaolojen korvaamiseksi. Opettaja voi poissaolojen vuoksi jättää moduulin tai opintojakson arvostelematta. Keskeytettyä ja hylättyä koulukohtaista moduulia tai opintojaksoa ei lasketa päättötodistuksen opintokertymään. Arvosanalla neljä (4) suoritettu valtakunnallinen moduuli tai opintojakso lasketaan päättötodistuksen opintokertymään, kun oppiaineen oppimäärän päättöarvosanan edellytykset täyttyvät.

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien moduulien ja opintojaksojen arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen moduuleja ja temaattisten opintojen moduuleja joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Koulukohtaiset soveltavat moduulit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Opintosuoritusten kirjainarvioinnissa käytetään seuraavia merkintöjä:

S hyväksytysti suoritettu

H hylätty

A avoin, opiskelija on osallistunut opetukseen/keskeneräinen moduuli tai opintojakso (mahdollisuus täydentää ja suorittaa loppuun **saman jakson** toiseen uusintakuulusteluun mennessä, opiskelijan vastuulla on hoitaa puuttuvat suoritukset kuntoon annetussa ajassa)

K keskeyttänyt (esim. opintoihin kuuluva tehtävä jää palauttamatta tai poissaoloja on liikaa. Jos opiskelija haluaa myöhemmin suorittaa kyseisen moduulin tai opintojakson, on se aloitettava alusta.)

Lue tarkasti myös kohdat **oppimäärä ja päättötodistus**.

EROAMINEN LUKIOSTA

Koulusta eroaminen vaatii erillisen kaavakkeen täyttämisen. Kaavakkeita saa kansliasta. Alle 18-vuotiaan oppilaan kaavakkeeseen vaaditaan huoltajan allekirjoitus.

JAKSO

Lukuvuosi jakautuu jaksoihin, joita koulussamme on viisi. Opiskelijan työjärjestys vaihtuu jaksoittain. Jakson lopussa on seitsemän päivää kestävä jakson päättöviikko, jonka työjärjestys näkyy Wilmassa. Jakson päättöviikolla ei siis ole varsinaisen työjärjestyksen mukaisia tunteja. Jaksoissa 1, 2 ja 4 opiskelijan aamupäivä klo 9.00-12.00 on varattu yhden aineen kokeille tai muunlaiselle työskentelylle. Iltapäivisin on mahdollisuus osallistua seuraavan päivän kokeen preppaustunnille klo 12.15-13.30. Preppaus on **pakollinen** kunkin aineen ensimmäisessä moduulissa tai opintojaksossa. Jaksoissa 3 ja 5 päättöviikolla jokaiselle aineelle on varattu oma pidempi päivä klo 9.00-13.30 eikä iltapäivien preppauksia ole.

Jaksoaikataulu löytyy tämän oppaan lopussa. Jaksojen aikana tarjottava opetus näkyy kurssitarjottimesta, josta oppilaan tulee poimia ne moduulit tai opintojaksot, joille hän aikoo kunkin jakson aikana osallistua.

KANSAINVÄLISYYSOPINNOT

Taso 1: Kotikansainvälisyys

Tarkoittaa esimerkiksi kansainvälisyyskasvatusta. Jokainen opiskelija osallistuu tämän tason kansainvälistymiseen. Tämä toteutuu jo eri oppiaineiden moduulien ja opintojaksojen sisällöissä sekä täydentyy kansainvälisten vierailujen ja projektien myötä, jotka toteutetaan omassa lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla.

Tavoitteena on, että tämä näkyy koulussamme myönteisinä asenteina, rohkeutena ja ymmärryksenä, mikä välittyy oppitunneilla ja koulun tapahtumissa. Koulumme kansainväliset vaihto-opiskelijat lisäävät kulttuurista rikkautta ja suvaitsevaisuutta.

Taso 2: Liikkuvuus

Kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan niin meiltä ulkomaille lähteviä kuin tänne tulevia opiskelijoita ja henkilökuntaa. Tuemme opiskelijoiden kansainvälistymistä mm. seuraavin tavoin: etsimme kiinnostuneille opiskelijoillemme liikkuvuusmahdollisuuksia, autamme hakemusten laadinnassa (esim. kansainvälisille leireille, vaihto-ohjelmiin ja kansainvälisyys Hankkeisiin) ja ohjeistamme ulkomaille lähtijöitä. Henkilö- ja opiskelijakunnan liikkuvuutta tuetaan osallistumalla mm. NordPlus, ERASMUS ja eTwinning -kansainvälisyys Hankkeisiin sekä ystävyyskoulutoimintaan. Hankkeiden teemat tukevat koulumme arvoperustaa.

Lukiomme erityistehtävän mukaisesti monet urheilijat osallistuvat kansainvälisiin leireihin ja kilpailuihin. Näitä liikkuvuuksia voidaan käyttää osana kansainvälisyyskasvatusta.

Erilaiset liikkuvuudet vahvistavat kansainvälisyystaitoja ja syventävät kulttuurien ja kielten tuntemusta.

Taso 3: Kansainvälisyysopinnot

Opiskelija voi suorittaa lukio-opintojensa aikana kansainvälisyysopintojen kokonaisuuden. Sen suorittamisesta myönnetään erillinen todistus, joka tunnustaa opiskelijan suuntautumisen, kiinnostuksen ja panostuksen kansainvälisyyteen.

KESKEYTTÄMINEN

Aloitettua moduulia tai opintojaksoa ei saa keskeyttää kuin erityisen pätevistä syistä. Keskeytyksestä on keskusteltava aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

KIRJASTO

Sotkamon lukiolla ei ole omaa kirjastoa, mutta aivan lukion läheisyydessä palvelee Sotkamon kunnan kirjasto, jota oppilaat voivat käyttää halutessaan tiedonhakuun. Kirjasto on avoin ma-ke klo 12-19, to-pe klo 10-16 sekä juhlapyhien aattona klo 10-15. Lehtisali on avoinna ma-ke klo 11-19 ja to-pe klo 10-16. Pääkirjaston puhelinnumero on 044-750 2404

KOKEENPALAUTUS

Kokeet palautetaan päättöviikon jälkeen viimeistään ilmoitustaululla ja Wilmassa ilmoitettuna ajankohtana. Läsnäolo kokeenpalautuksessa on pakollinen, jos koe on ollut paperilla. Sähköiset kokeet palautuvat suoraan antamaasi sähköpostiin.

KOROTUSKUULUSTELU (LOPS16)

Kerran lukuvuodessa järjestetään korotuskuulustelu, jossa voi korottaa **yhtä hyväksytyä** arvosanaa, jonka on suorittanut kuluvana lukuvuotena. Lopulliseksi arvosanaksi tulee parempi arvosana. Ilmoittautuminen on kaksi viikkoa ennen koetta.

KOULUMATKAT

2021 aloittavat

Syksystä 2021 alkaen oppivelvollisuuden pidennys vaikuttaa myös koulumatkakäytänteisiin. Tarkempi ohjeistus ja aikataulut löytyvät Wilman tiedotteista ja lukion kotisivuilta. Toisen asteen opiskelijoiden maksuttomat koulumatkat korvataan Kansaneläkelaitoksen (KELA) maksaman koulumatkatuen kautta, kun koulumatka on yli 7 km.

2020 ja aiemmin aloittaneet

Koulumatkasi on alle 5 kilometriä

Opiskelija maksaa itse kortin kustannukset.

Koulumatkasi on 5-10 kilometriä

Opiskelija maksaa itse kortin kustannukset ja voi anoa kunnan koulumatkatukiavustusta. Matkakortti hankitaan Kajaanin Matkahuollosta.

Koulumatkasi on yli 10 kilometriä

Kun koulumatka on yli 10 km, opiskelijan tulee täyttää KELA:n koulumatkatukihakemus, jonka saa lukion kansliasta. Täytä/tarkista hakemus ja palauta se mustekynällä allekirjoitettuna lukion kansliaan. Kansliasta saat koulumatkatukihakemusta vastaan ostotodistuksen Matkahuollon kortin hankintaa varten Kajaanin Matkahuollosta. Opiskelija voi anoa kunnan koulumatkatukiavustusta.

Sotkamon kunnan koulumatkatukiavustus

Koulumatkan ollessa vähintään viisi kilometriä opiskelijan on mahdollista saada Sotkamon kunnan tuki 20 euroa ylittävästä korttilatauksesta aina 170 euroon / lukuvuosi. Tuki maksetaan kortin latauskuitteja vastaan. Hae lukion kansliasta tukilomake ja palauta se (ne) täytettynä lukion kansliaan maksukuitin kanssa.

LANGATON VERKKO (WIFI)

Koulussamme on langaton vierailijaverkko, jota opiskelijat voivat omilla koneillaan käyttää. Verkkonimi on "SotkamoTablet" ja salasana on Sotkatablet1600. Koulun koneet kirjautuvat automaattisesti eri verkkoon.

MATEMATIIKAN OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

LOPS2021: Vaihdettaessa pitkästä lyhyeen oppimäärään luetaan hyväksi seuraavat vastaavuudet

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA02	MAB02
MAA03	MAB03
MAA06	MAB08
MAA08	MAB05
MAA09	MAB07

Näiden moduulien arvosanat siirtyvät suoraan vastaavien lyhyen oppimäärän moduulien arvosanoiksi. Mikäli opiskelija on tyytymätön näin saamaansa moduulin arvosanaan, hänellä on mahdollisuus osallistua kerran lisäkuulusteluun osoittaakseen osaamistasonsa kyseisessä lyhyen oppimäärän moduulissa. Tarkemmat ohjeet lisäkuulustelusta annetaan lähempänä kuulustelua. Muut pitkän oppimäärän moduulit merkitään lyhyen oppimäärän soveltaviksi moduuleiksi suoritusmerkinnällä.

LOPS16: Vaihdettaessa pitkästä lyhyeen oppimäärään luetaan hyväksi seuraavat vastaavuudet

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
wMAA02	wMAB02
wMAA03	wMAB03
wMAA06	wMAB07
wMAA08	wMAB04
wMAA10	wMAB05

MODUULI

Lukion oppiaineet on jaettu moduuleihin. Yksi moduuli käsittää noin 23 oppituntia (75 min) ja sen on laajuudeltaan kaksi opintopistettä. Kun moduuli päättyy, se arvioidaan. Moduuleja on myös voitu yhdistää opintojaksoksi, jolloin se arvioidaan, kun opintojakso päättyy.

MUUALLA SUORITETUT OPINNOT

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus saada muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Paikalliset valinnaiset koulun ulkopuoliset opinnot ovat opintoja, jotka ovat perusopetuksen jälkeisiä muualla suoritettuja opintoja, kuten toisen asteen ammatillisia opintoja, kieliopintoja, autokoulu, seurakunnan koulutukset, ensiapukoulutus tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Näitä opintoja opiskelijalle voidaan hyväksilukea lukion valinnaisiksi moduuleiksi. Opetussuunnitelmassa koulun ulkopuolisten opintojen moduuleja on lähtökohtaisesti neljä KOU01-KOU04. Näistä KOU01 on varattu autokoulun suoritusta varten (2 op). Koulun ulkopuoliset opinnot ovat laajuudeltaan joko 1 op tai 2 op riippuen opintoihin käytetystä ajasta. Opiskelijalle voidaan myöntää näyttöjen perusteella myös enemmän kuin neljä koulun ulkopuolista moduulia.

MYÖHÄSTYMINEN TUNNILTA

Jos opiskelija ennalta sopimatta myöhästyy kohtuuttomasti oppitunnilta, häntä ei tarvitse päästää tunnille. Toistuvat myöhästymiset alentavat arvosanaa.

OPISKELU JA MATERIAALIT

Lukiolain mukaan opinnot tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle myönnetä perustellusta syystä pidennystä suoritusaikaan. Perusteltu syy on esimerkiksi terveydellinen tai taloudellinen este. Opintoihin kuuluu monipuolisesti erilaisten työskentelytapojen harjoittelua aina itsenäisestä verkko-opiskelusta suurempiin tiimityökokonaisuuksiin. Lukion oppitunneilla ja kotona opiskellessa käytetään paljon sähköisiä oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kaikki oppimistyylit ovat hyviä ja oikeita tapoja, mutta tärkeintä on tunnistaa itselle sopiva tyyli.

Sotkamon lukiossa opiskelu on joustavaa, joten jokaiselle varmasti löytyy myös paras mahdollinen tapa edetä opinnoissa.

Oppimateriaali

Oppikirja tai muu opettajan määräämä materiaali on pakollinen osa opintosuoritusta.

Tunnukset

Opiskelussa tarvittavat sähköiset ympäristöt vaativat erilaisia tunnuksia, joista osa luodaan opiskelijalle valmiiksi ja osan opiskelija luo itse lukion alkaessa. Opiskelija luo itse tunnukset kustantajien (Otava ja SanomaPro) sähköisiin ympäristöihin rekisteröitymällä ja lisäämällä luontevaiheessa oppilaitostietoihinsa Sotkamon lukion.

LOPS21: Opettajat jakavat / aktivoivat moduulien materiaalikoodit (lisenssit) opiskelijoille. Oppiaineen lisenssi avaa oppiaineen kaikkien moduulien digikirjat. Lisenssit ovat voimassa lukuvuoden ajan (31.7. saakka) ja ne aktivoidaan uudelleen aina lukuvuoden alussa.

Oppimisympäristöt

Lukion sähköisinä oppimisympäristöinä toimivat eri kustantajien ympäristöt, Moodle, Opinaika sekä Googlen Classroom. Näitä ympäristöjä hyödynnetään usein rinnakkain, joten opiskelujen alkuvaiheessa on hyvä kiinnittää huomiota eri ympäristöjen toimintaan ja pyytää opettajalta ohjausta eri ympäristöjen käyttöön ja niissä opiskeluun. Digitaalisuutta hyödynnetään eri oppimistyylien tukemisessa ja sisällön profiloinnissa opiskelijaa motivoivalla tavalla. Nämä lisäävät myös opintojen joustavuutta.

Tukiopetus

Opinnoista tilapäisesti jälkeen jäänyt opiskelija tai oppiaineen lisäohjausta muuten tarvitseva opiskelija voi halutessaan saada tukiopetusta. Opiskelija neuvottelee tukiopetuksesta suoraan aineen opettajan kanssa.

OPETTAJAINHUONEESSA ASIOIMINEN

Pyri hoitamaan asiiasi opettajien kanssa kyseisten oppituntien yhteydessä. Kun sinulla on todellista asiaa opettajanhuoneeseen, pyydä haluamaasi opettajaa opettajainhuoneen ovelta.

OPETUSSUUNNITELMA

Opetussuunnitelma on valtakunnallisten tavoitteisen pohjalta laadittu koulukohtainen erittely oppiaineiden moduulien ja opintojaksojen tavoitteista, sisällöstä ja toteutuksista. Opetussuunnitelma sisältää myös tiedot arvioinnista.

OPISKELIJAKUNTA

Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Sen jäseniä ovat kaikki koulun opiskelijat, ja sitä johtaa oppilaskunnan yhteisesti valitsema hallitus. Opiskelijakuntatoiminta on lakisääteistä opiskelijoiden toimintaa lukioissa.

Opiskelijakunta on lukion opiskelijoiden ääni. Koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijoita silloin, kun tehdään opintoihin ja opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä.

Opiskelijakunnassa opiskelijat määrittelevät itse sen toiminnan. Kaikkea, mihin mielikuvitus ja voimat lakien ja koulun järjestyssääntöjen puitteissa antavat mahdollisuuden, voi ja saa tehdä. Opiskelijakunta on olemassa vaikuttaakseen koulun asioihin ja kehittääkseen niitä. Tämä velvoittaa opiskelijakunnan toimimaan – mitä enemmän ja aktiivisemmin, sen parempi!

OPISKELUHUOLTOTYÖRYHMÄ

Kunta	Opiskeluhuollon ohjausryhmä <ul style="list-style-type: none"> • Voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän/koulutusmuodon yhteinen
Oppilaitos	Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi • Johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja = rehtori • Ryhmään kuuluvat kuraattori, nuorisopsykologi, terveydenhoitaja, opinto-ohjaajat sekä erityisopettaja. Tarvittaessa voidaan kutsua myös tutoropettajia ja opiskelijajäseniä ja huoltajia
Opiskelija	Asiantuntijaryhmä <ul style="list-style-type: none"> • Kootaan tapauskohtaisesti yksittäin opiskelijan/ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämiseksi • Edellyttää opiskelijan tai huoltajan suostumusta

OPINTOJAKSO

LOPS21: Moduuleja on voitu yhdistää opintojaksoiksi, jolloin ne arvioidaan yhdellä samalla arvosanalla. Opintojakson ollessa kyseessä kurssitarjottimesta valitaan molemmat opintojakson moduulit.

Opintojaksoja muodostavat seuraavat oppiaineiden sisäiset moduulit:

- BI02 (1 op) ja BI03 (1 op)
- ENA01 (1 op) ja ENA02 (3 op)
- FY01 (1 op) ja FY02 (1 op)

- KE01 (1 op) ja KE02 (1 op)
- MAB06 (1 op) ja MAB07 (1 op)
- RUB01 (1 op) ja RUB02 (3 op)
- ÄI02 (1 op) ja ÄI03 (1op)
- ÄI06 (1 op) ja ÄI07 (1op)

OPINTOSUUNNITELMA

Opiskelija laatii opinto-ohjaajan ja tarvittaessa erityisopettajan tuella **henkilökohtaisen opintosuunnitelman**, joka sisältää seuraavat suunnitelmat

- opiskelusuunnitelman
- ylioppilastutkintosuunnitelman
- jatko-opinto- ja urasuunnitelman

Sotkamon lukio on luokaton ja oppilas voi oman päätöksensä mukaan ratkaista opiskeluun käyttämänsä ajan.

Opintomääriä valittaessa on myös muistettava ylioppilastutkinnon vaatimukset. Tietty minimiopintomäärä pakollisissa aineissa ei anna riittäviä valmiuksia kyseisen aineen ylioppilaskoetta varten, vaan se edellyttää syventäviä opintoja. Eräissä oppiaineissa on lisäksi suositeltavaa edetä moduulien mukaisessa järjestyksessä. Moduulien suorittamisjärjestystä koskevat ohjeet on selvitetty tarkemmin oppiaineiden esittelyjen yhteydessä.

OPPIMÄÄRÄ

LOPS21: Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin opintoihin. Opintoja tulee olla suoritettuna vähintään 150 op. Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Hylättyjä valtakunnallisia (arvosana 4) voi siis poistaa.

Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan.

LOPS16: Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin. Kurssveja tulee olla suoritettuna vähintään 75. Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä valtakunnallisia syventäviä kurssveja, joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään.

1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja

opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemissa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Mikäli opiskelija osoittaa **erillisessä kuulustelussa** suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

PLAGIOINTI

Plagiointi = tehtävien kopiointi on tekijänoikeusrikkomus. Opiskelija syyllistyy vilppiin. Lukiolain ja opettajainkokouksen päätöksen mukaan opiskelijalle, joka menettelee vilpillisesti, rehtori antaa kirjallisen varoituksen. Lisäksi plagioinnista kiinni jääneen opiskelijan on pääsääntöisesti suoritettava kyseinen opintojakso tai moduuli uudelleen. HUOM. Internet ei ole ainoa paikka, josta kopioidaan.

POISSAOLOT

Lukiolain 25§ mukaan opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta. **Jokainen poissaolotunti on selitettävä opettajalle.** Selitys on oltava huoltajan, valmentajan tai ryhmänohjaajan kuittaamana kirjallisena tai Wilmassa.

Poissaolojen myöntämisen ehtoja ovat:

Omat poissaolot

1. Opiskelijan täyttämä Wilman lomake "Opiskelusuunnitelma (poissaolon ajaksi)". Lomake täytetään ennen poissaolon alkua. Lomake täytetään kolmen päivän tai sitä pidempien poissaolojen ajalle.

Varmistaaksesi poissaolomerkintöjen kirjautumisen ilmoita ryhmänohjaajallesi tai rehtorille, kun olet saanut suunnitelman tehtyä. Jollet ole hoitanut lomakkeen täyttöä ja ilmoitusta ennen poissaolon alkua, ovat poissaolot luvattomia eikä niitä enää jälkikäteen merkitä etukäteen myönnetyiksi poissaoloiksi.

JA

2. Poissaoloanomus huoltajalta (paperilla tai Wilma-viestillä ryhmänohjaajalle/rehtorille)

* 1-3 päivää: ryhmänohjaajalle

* yli 3 päivää: rehtorille

tai valmentajien hyväksymä urheilupoissaolo

Urheilupoissaolot

Urheilijoiden tulee saada valmentajalta etukäteen hyväksyntä valmennusleirille tai kilpailumatkalle osallistumisesta. Leirin aikana tapahtuvasta opiskelusta on sovittava aina kunkin opettajan kanssa **ennen leirille lähtöä**. Sovitut asiat on oltava kirjattuna Wilman lomakkeella. Varmistaaksesi urheilupoissaolomerkintöjen kirjautumisen ilmoita valmentajallesi, kun olet saanut suunnitelman tehtyä. Jollet ole hoitanut lomakkeen täyttöä ja ilmoitusta ennen poissaolon alkua, ovat poissaolot luvattomia eikä niitä enää jälkikäteen merkitä urheilupoissaoloiksi vaan luvattomiksi poissaoloiksi.

Valmentajat tarkistavat, että lomake on täytetty ja merkitsevät kaikki hyväksytyt urheilupoissaolot.

Poissaoloja eivät ole koulun omaan toimintaan esim. juhlien järjestelyyn liittyvät poissaolot silloin kun niihin on myönnetty lupa. Myöskään ylioppilaskirjoituksiin osallistuminen ei aiheuta poissaoloja. Autokoulun vuoksi saa olla poissa korkeintaan yhdeltä opetustuokiolta ko. moduulia kohden.

Oppilaan on pääsääntöisesti oltava läsnä yli 80% opetustunneista. Mikäli poissaoloja on enemmän, opettajalla on oikeus pyytää opiskelijalta lisänäyttöjä tai harkitessaan jättää arvioimatta. Lisätehtävät on tehtävä ja palautettava ennen moduulin tai opintojakson päättymistä. Mikäli poissaoloja on 50% opetustunneista tai enemmän, normaali suoritus keskeytyy ja se tulee itsenäisesti suoritettavaksi. Poissaolot on selvitettävä kaikissa tapauksissa. Tällöin annetaan selvitys vanhemmalta, valmentajalta, terveydenhoitajalta tai ryhmänohjaajalta. Tämä koskee myös 18 vuotta täyttäneitä oppilaita. **Oppilaan tulee aina välittömästi** (seuraavan tunnin alussa) ilmoittaa opettajalle poissaolon syy.

Ryhmänohjaaja voi tarvittaessa myöntää luvan enintään kolme päivää kestäväan ja rehtori yli kolme päivää kestäväan poissaoloon. **Jos opiskelija on poissa moduulin tai opintojakson ensimmäiseltä tunnilta, hänen tulee vahvistaa osallistumisensa opinnoista vastaavalle opettajalle.**

Jokaisen opiskelijan kannattaa lisäksi muistaa, että poissaolot voivat alentaa arvosanaa, jatkuvan näytön puuttuessa.

Mikäli opiskelija on sairaana tai muusta rehtorin hyväksymästä syystä poissa opintoihin liittyvästä kokeesta jakson aikana tai jakson päättöviikolla, ko. moduulin tai opintojakson opettaja päättää yhdessä opiskelijan kanssa kokeiden suorittamisesta. Erillisen suoritusmahdollisuuden järjestäminen edellyttää, että **poissaolosta on ilmoitettu viimeistään koepäivänä ko. opettajalle ja siihen on hyväksyttävä syy.**

PÄÄTTÖTODISTUS

Lukioasetuksen määrittämin numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä (yhden kurssin), sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä (kaksi kurssia).

Opiskelija, joka haluaa keväällä lukion päättötodistuksen: Kursseja, tenttejä, uusintakuulusteluja, verkkokursseja tai avoimien kurssien tehtäviä ei enää oteta vastaan neljännen jakson toisen uusintakuulustelupäivän **27.4.2022** jälkeen kevään päättötodistuksen saajilta. Poikkeuksen muodostavat kurssit, joiden lähiopetukseen opiskelija osallistuu 5. jaksossa.

Syksyllä päättötodistuksen saajien tulee vastaavasti suorittaa opintonsa loppuun ensimmäisen jakson uusintakuulustelupäivään **2.11.2021** mennessä. Poikkeuksen muodostavat kurssit, joiden lähiopetukseen opiskelija osallistuu 2. jaksossa.

TAPATURMAVAKUUTUKSET

Lukion opiskelijat on vakuutettu Pohjolassa. Vakuutus kattaa opiskelun ja lukion järjestämän vapaa-ajan toiminnan. Tapaturman sattuessa vahinkoilmoitus tulee tehdä välittömästi. Ilmoitus tehdään rehtorin kanssa

TENTTIMINEN

Itsenäisessä opiskelussa korostuu opiskelijan oma vastuu opintojen etenemisestä. Opiskelijan itsenäisen työskentelyn ohjaamisessa noudatetaan seuraavia yleisohjeita:

- Aineenopettaja/rehtori on luvan antaja. Opiskelija sopii itsenäisestä opiskelusta opettajan kanssa ennen opiskelun alkua. Sopimus tehdään kirjallisesti. Kaavakkeita löytyy kanslian edestä. Sopimuksessa määritellään suoritustapa, suoritus aika ja opettajalta saatava ohjaus opiskelun aikana.
- Itsenäiseen suorittamiseen kuuluu kokeen lisäksi muita tehtäviä. Itsenäisesti opiskeltava moduuli tai opintojakso suoritetaan opettajan kanssa sovittun ajan kuluessa, jonka jälkeen opiskelija osallistuu päättökokeeseen päättöviikolla tai uusintakuulustelussa. Mikäli opiskelija ei ole opettajan antamaan määräpäivään mennessä palauttanut vaadittuja tehtäviä, opiskelijalla ei ole oikeutta osallistua päättökokeeseen.
- Tenttiin on ilmoitettava vähintään viikkoa ennen tenttiä. Tentit suoritetaan päättöviikon koepäivinä tai uusintakuulustelupäivinä.
- Kielten moduuleissa ja opintojaksoissa on rajoituksia tenttimiseen.

Tenttien vastaanotto ylioppilaskokeeseen ilmoittautuneelta kokelaalta, jolta puuttuu pakollisia lukion opintoja:

Tentti on suoritettava vähintään kaksi viikkoa ennen ylioppilastutkinnon kirjallisten kokeiden alkua. Lähempänä kirjoituksia tenttejä ei järjestetä. Lupa hakea oikeutta osallistumiseen, vaikka pakollisia opintoja ei ole suoritettu. Rehtori päättää ja päätöksestä muutoksenhakuoikeus 30 päivää, ja oikeutta haettava viimeistään kaksi viikkoa ennen kirjallista koetta. Päätökselle on oltava perusteet.

Päättötodistuksen ottavilla abeilla tentit tulee olla suoritettuna keväällä **27.4.2022** mennessä (minkä jälkeen tenttejä ei oteta vastaan). Vastaavasti syksyllä tentit tulee olla suoritettuna **2.11.2021** mennessä.

Lukioiden tulee ilmoittaa Ylioppilastutkintolautakunnalle touko- ja marraskuun alussa tiedot, ketkä eivät tule saamaan lukion päättötodistusta.

TUKEA OPPIMISEEN TAI ELÄMÄNTILANTEESEEN

Lukio-opiskelija voi jo Sotkamon lukioon tullessaan tietää, että tarvitsee tukea lukio-opinnoissa. Jos opintoja on tuettu peruskoulussa, on ymmärrettävää, että tuen tarve ei häviä siirryttäessä lukioon. Opiskelijan ja huoltajan kannattaa olla yhteydessä ryhmänohjaajaan tiedossa olevien tukitoimien tarpeesta.

Toisinaan opiskelija tarvitsee tukea yllättävässä elämäntilanteessa, jonka voi olettaa olevan ohimenevä. On tärkeää, että opiskelijan poikkeuksellinen elämäntilanne on tiedossa koulussa, jotta hän voi saada siihen tukea ja ymmärrystä. Vasta tasapainoinen ja hyvinvoiva lukiolainen voi menestyä opinnoissa parhaalla mahdollisella tavalla. Opettajat, rehtori ja opiskeluhuollon työntekijät auttavat erilaisissa tilanteissa, kun apu on tarpeen.

Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaaja on ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja, joka perehdyttää heidät koulun käytänteisiin. Hän seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä, auttaa mahdollisten arkisten ongelmien selvittämisessä ja pitää yhteyttä opiskelijoiden huoltajiin. Ryhmänohjaaja tapaa ryhmänsä opiskelijat ryhmänohjaustuokiossa ja henkilökohtaisessa ohjauksessa.

Opinto-ohjaaja

Sotkamon lukiossa on kaksi aineenopettajana toimivaa opinto-ohjaajaa. Kullekin ryhmänohjausryhmälle on määritelty oma opo. Jokaiselle opiskelijalle kuuluu luokkamuotoista opinto-ohjausta. Lisäksi opolle voi varata ajan henkilökohtaista ohjausta varten. Opinto-ohjaaja ohjaa henkilökohtaisten lukio-opintosuunnitelmien ja urasuunnitelmien laatimista ja toteuttamista.

Opo ohjaa henkilökohtaisesti opintojaan hidastavia ja hajauttavia. Opinto-ohjaajat vastaavat myös tutoritoiminnasta.

Rehtori

Päätää opiskelijan ja opettajan kanssa neuvoteltuaan opintoihin liittyvistä erityis- ja poikkeustapauksista. Hän pitää myös tiedotustilaisuuksia ylioppilastutkinnosta ja tekee päätöksen, jos opiskelijalla ei ole osallistumisoikeutta ylioppilastutkintoon.

Erityisopettaja

Aineenopettajat ja erityisopettaja toimivat yhteistyössä opiskelijoiden tukemiseksi. Lukion erityisopettajan tavoitteena on tukea opiskelijaa oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa.

Erityisopettaja pitää tai organisoii uusille opiskelijoille kielellisten taitojen alkukartoituksen syksyn alussa. Lukiossa voi saada lisäaikaa ja muita erityisjärjestelyitä oppitunneilla tehtäviin ja kokeisiin. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioivat opiskelija itse, aineenopettajat sekä erityisopettaja. Jos havaitset, että tarvitset lisää aikaa kokeissa lukivaikkeen tms. vaikeuden vuoksi tai koet tarvitsevasi muuta oppimisen tukea, ota yhteyttä aineenopettajaan tai erityisopettajaan.

Myös ylioppilaskirjoituksissa voi saada lisäaikaa tai muita erityisjärjestelyitä. Jos opiskelija aikoo hakea erityisjärjestelyitä yo-kirjoituksiin, hänen **on käytettävä niitä jo lukioaikana**. Erityisjärjestelyitä ylioppilaskokeeseen on haettava ylioppilastutkintolautakunnalta hyvissä ajoin ennen yo-kokeisiin ilmoittautumista.

Kuraattori

Lukion kuraattorin tehtävänä on tukea opiskelijan psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Opiskelija voi hakeutua kuraattorin luokse, kun hän haluaa keskustella luottamuksellisesti elämäntilanteeseensa ja/tai opiskeluunsa liittyvistä asioista. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi sosiaalisiin suhteisiin, elämänhallintaan tai itsenäistymiseen liittyvät asiat.

Opiskelija voi hakeutua kuraattorin luo oma-aloitteisesti tai huoltajien, opettajien, terveydenhoitajan tai muun tahon ohjaamana. Kuraattori on opiskelijahuoltoryhmän jäsen ja tekee tarvittaessa yhteistyötä ulkopuolisten tahojen kanssa. Lukion kuraattori voi työskennellä yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän kanssa.

Opiskelija voi varata ajan Wilma-viestillä, soittamalla tai lähettämällä tekstiviestin.

Nuorisopsykologi

Lukion psykologi on koulussa nuoria varten. Hän tukee opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia ja

mielenterveyttä. Tulosityksi riittää se, että ajatus psykologille menosta on käynyt mielessä. Tyypillisesti opiskelijat haluavat keskustella mielialaan, motivaatioon ja opiskeluun liittyvistä asioista. Käynnit ovat maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia. Varaa aika Wilma-viestillä, laita tekstiviestiä tai soita. Psykologi on mukana opiskelijahuoltoryhmässä.

Terveydenhoitaja

Opiskeluterveydenhuollon perustehtävänä on edistää opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä sekä valvoa opiskeluympäristön terveydellisiä oloja. Terveydenhoitaja tekee terveystarkastuksen jokaiselle opiskelijalle kerran lukion aikana. Muita tehtäviä esim. sairaanhoito, rokotukset, raskaudenehkäisy, mielenterveysongelmissa neuvonta ja opastus.

TURVALLISUUSOHJEITA

Mahdollisista poikkeuksellisista turvallisuuteen liittyvistä tilanteista kuulutetaan keskusradion välityksellä. Palohälytyksen sattuessa kiinteistöstä on poistuttava välittömästi ja mahdollisimman rauhallisesti. Poistu luokasta oman opetusryhmäsi kanssa. Ryhmä saatetaan kirjaston parkkipaikan viereiselle alueelle opettajajohtoisesti. Opettaja tarkistaa ulkona aina oman ryhmänsä opiskelijoiden lukumäärän ja ilmoittaa sen rehtorille tai kulloistakin poistumista johtavalle henkilölle. Ulospoistumista ja/tai sisälle suojautumista harjoitellaan joka lukuvuosi.

TUTOR

Tutoreilta aloittavat lukiolaiset voivat kysyä kaikesta lukio-opiskeluun liittyvästä. Tutorit tuntevat sekä aloittavan opiskelijan näkökulman että lukion käytänteet. Uusi opiskelija, kysy tutorilta!

Tutoropiskelija ohjaa lukioon tulevia ja lukion aloittavia opiskelijoita koulun toimintaan sekä osallistuu koulun ja opiskelijoiden yhteisöllisyyden lisäämiseen.

UUSINTAKUULUSTELU

LOPS21 Opiskelijalla on oikeus osallistua uusintakuulusteluun yhden kerran koearvosanasta riippumatta.

LOPS16 Opiskelijalla on oikeus osallistua uusintakuulusteluun yhden kerran, jos hän on saanut koearvosanaksi 4 tai hylätty.

Uusintakuulusteluja järjestetään kaksi jokaisen jakson jälkeen. Uusintakuulustelupäivämäärät näkyvät koulun vuosikellossa. **Uusintakuulusteluun ilmoittaudutaan kirjallisesti viimeistään kahta arkipäivää ennen kuulustelua.** Poisjääminen uusintakuulustelusta lasketaan yrityskerraksi.

Uusintakuulusteluun osallistuvat myös ne, jotka ovat sairauden tai muun pätevän syyn vuoksi olleet poissa moduulin tai opintojakson loppukokeesta.

Opiskelija voi suorittaa sekä hylätyn että hyväksytyin moduulin tai opintojakson uudelleen osallistumalla opetukseen. Hylätyn arvosanan saaneille suositellaan moduulin tai opintojakson uudelleen käymistä.

VAIHTO-OPPILAAT JA ULKOMAAN STIPENDIAATIT

Kun oppilas on päättänyt lähteä opiskelemaan pidemmäksi aikaa ulkomaille vaihto-oppilaana tai stipendiaattina, ei oman koulun opettajaa voida velvoittaa tänä aikana ottamaan tenttejä ja ohjaamaan oppilaan opiskelua.

WILMA

Wilma on koulun ensisijainen yhteydenpitokanava sekä opiskelujen seurannan ja yhteydenpidon työkalu. Wilmasta löydät kunkin jakson lukujärjestyksesi. Sieltä löytyvät tiedot opintosuorituksista. Wilman avulla tehdään myös opintojen valinnat erikseen ilmoitettavina ajankohtina.

Älypuhelimien suositellaan ladattavaksi Wilma-apps, jolloin on mahdollista saada mm. ilmoitus puhelimeen Wilmaan tulleista pikaviesteistä. Arvioinnit kannattaa kuitenkin katsoa selaimen kautta, jotta mahdolliset opettajan antamat sanalliset kommentit tulevat näkyviin. Tämä on ensiarvoisen tärkeää esim. arvioinnin jäädessä avoimeksi (A)!

Jos tunnuksesi katoaa, kysy koulusihteeriltä. Opiskelijan velvollisuus on pitää huolta siitä, että yhteystiedot ovat ajan tasalla!

Ylioppilastutkinto

Tutkinnon rakenne

Ennen kevättä 2022 ylioppilastutkinnon aloittavat:

Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta

kaikille pakollisena kokeena

- äidinkieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä

kolme muuta pakollista koetta valitaan ryhmästä

- toinen kotimainen kieli
- vieras kieli
- matematiikka
- reaaliaineissa järjestettävä koe

ylimääräisenä yksi tai useampia kokeita

- matematiikka tai
- reaaliaineissa järjestettävä koe
- vieras kieli/kielet

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason mukaiset kokeet. Kokelas saa valita, kumpaan kokeeseen hän osallistuu. Vähintään yhdessä pakollisessa oppiaineessa tulee suorittaa vaativampi (pitkän oppimäärän) koe.

Hylätyn pakollisen kokeen uusija voi suorittaa uusinnassa toisen tason kokeen. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkinnon pakollisiin kokeisiin sisältyy yksi vaativamman tason koe. Hylätyn ylimääräisen kokeen tasoa ei voi vaihtaa, jos tutkinnon suorittaminen on kesken.

Pakolliset kokeet on suoritettava kolmena peräkkäisenä tutkintokertana. Ylimääräisten kokeiden suorittamisella ei ole enimmäismäärää eikä aikarajoitetta.

Keväällä 2022 tai myöhemmin ylioppilastutkinnon aloittavat:

Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään viisi koetta:

kaikille pakollisena kokeena

- äidinkieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä

kolme muuta koetta valitaan ryhmästä

- toinen kotimainen kieli
- vieras kieli
- matematiikka
- reaaliaineissa järjestettävä koe

viidennen kokeen kokelas valitsee itse

Ylioppilaskokeen uudistumisen myötä jako pakollisiin ja ylimääräisiin kokeisiin poistuu. Vähintään yhdessä oppiaineessa tulee suorittaa vaativampi, pitkän oppimäärän koe.

Kokelas voi halutessaan suorittaa eri oppimäärien kokeita samassa tutkintoaineessa. Saman aineen eri oppimäärien kokeet voidaan kuitenkin laskea suoritukseksi vain kerran, esimerkiksi lyhyt ja pitkä matematiikka.

Hylätyn kokeen voi uusia kolme kertaa kolmella seuraavalla tutkintokerralla. Jos kokelas tulee hylätyksi jossakin valmistumisen edellyttämässä kokeessa kolmannella tutkintokerralla, tutkinnon suorittaminen voi ulottua kuuteen tutkintokertaan. Tutkintoon voi kuitenkin lisätä uusia kokeita vain ensimmäisen kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana. Jos kokelas on valinnut vaativamman tason kokeen aineessa, jossa on kahden tason mukaisia kokeita, ja saanut koesuorituksesta hylätyn arvosanan, hän voi kokeen uusiessaan vaihtaa sen tason. Tason vaihtaminen edellyttää kuitenkin, että vaadittuihin kokeisiin sisältyy yksi vaativamman tason koe.

Lue lisää: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/k2022-tutkintouudistus>

Osallistumisoikeus

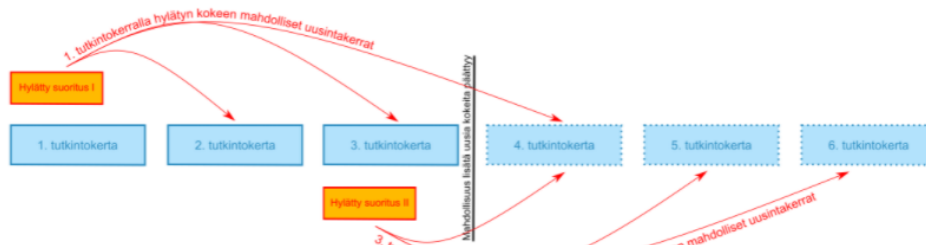
Kokeeseen voi osallistua opiskelija, joka on suorittanut kaikki ko aineen lukion pakolliset moduulit tai opintojaksot. Rehtori voi myöntää perustellusta syystä osallistumisoikeuden opiskelijalle, joka ei ole suorittanut kaikkia oppiaineen lukion pakollisia opintoja. Oikeuden myöntämiselle tulee olla kuitenkin lain edellyttämät perusteet esim. ulkomailla tapahtunut vieraan kielen opiskelu tai muut korvaavat opinnot. Oikeutta on haettava kirjallisesti rehtorilta hyvissä ajoin ennen koetta.

Uusiminen

Hyväksytyjä kokeita saa uusia rajoituksetta. Hyväksytyä koetta voi uusia rajoituksetta myös tutkinnon suorittamisen ollessa kesken.

Tutkinnon suorittanut kokelas voi uusia hylättyä koetta rajoituksetta. Tämä tarkoittaa sitä, että ylimääräistä hylättyä koetta ja pakollista kompensoitua hylättyä koetta voi uusia rajoituksetta ylioppilaaksi tulon jälkeen. Tämä muutos koskee kaikkia kokelaita riippumatta siitä, milloin he ovat päässeet ylioppilaaksi.

Tutkinnon ollessa kesken **hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa hylätyn arvosanan saamista välittömästi seuraavina kolmena tutkintokertana.** Jos kokelaan aikaraja kokeen uusimiselle ei ole vielä tullut täyteen, hän saa uusia kokeen uuden lain mukaisesti kolme kertaa.

Erillisjärjestelyt

Opiskelijalla on mahdollisuus saada kokeen suorittamiseen oikeus erityisjärjestelyihin, jos hänelle on siihen perusteltua syytä. Erityisjärjestelyjä voivat olla pidennetty koeaika tai suorittaa koe erillisessä koetilassa. Erityisjärjestelyt edellyttävät aina lupaa ylioppilastutkintolautakunnalta. Lupa on haettava aina etukäteen ja viimeistään ilmoittautumispäivään mennessä. Lupa edellyttää aina erikoislääkärin lausuntoa

Opiskelija voi myös saada arvosteluun helpotusta sairauden, vamman tai vieraskielisyyden perusteella. Asiasta tulee toimittaa kirjallinen selvitys rehtorille. Kaikissa erillisjärjestelyihin liittyvissä asioissa kokelaan tulee ottaa yhteyttä kouluun hyvissä ajoin ennen koetta. Yhteyttä voi ottaa rehtoriin, opinto-ohjaajaan tai erityisopettajaan. Kaikki asiakirjat kulkevat rehtorin kautta. Kokelas ei asioi suoraan ylioppilastutkintolautakuntaan.

Lue lisää:

<https://www.sotkamonlukio.fi/opiskelijalle/ylioppilaskirjoitukset-ja-valmistuminen/yo-kirjoitukset/erillisjarjestelyt/>

Kompensaatio

Kompensaatio tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin pakollisesta kokeesta. Kompensaatiossa otetaan huomioon ylioppilastutkintotodistukseesi tulevien pakollisten ja ylimääräisten kokeiden arvosanat. Jos et saa jossakin pakollisessa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulet ylioppilaaksi kompensaation kautta, voit uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluat. Uusimisen ajankohdan voit valita itse. Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi, jolloin koko suorituksesi on hylätty. Keskeytyneen kokeen tapauksessa kompensaatio ei ole mahdollinen.

Kokelaan jokaisen hyväksytyyn kokeen arvosanasta annetaan kompensaatiopisteitä seuraavasti:

L – 7, E – 6, M – 5, C – 4, B – 3 ja A – 2.

Saadut kompensatiopisteet lasketaan yhteen, jolloin 12 kompensatiopistettä kompensoi hylätyn arvosanan, jos se on i+, 14 i:n, 16 i:-n ja 18 i=:n.

Jos saat hylätyn arvosanan useammin kuin kerran jossakin kokeessa, otetaan edellä esitetyn luokittelun mukainen paras improbaturisi huomioon kompensatiota laskettaessa.

Kompensatio tehdään automaattisesti eikä sitä tarvitse erikseen anoa.

Valmistuminen

Kun kokelas saa vaadittavat lukiokurssit tai muut opinnot valmiiksi ja ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet suoritettua, hän valmistuu ylioppilaaksi. Tämän jälkeen hän voi täydentää tutkintoaan vapaasti eri oppimäärien kokeilla.

Oppimateriaalit lv 2021-2022

OPINTOJEN SISÄLLÖT LÖYTYVÄT WILMASTA JA LUKION KOTISIVUILTA
<http://www.sotkamonlukio.fi/>

KAIKISTA OPPIKIRJOISTA KÄYVÄT MYÖS VASTAAVAT SÄHKÖISET NS. DIGIKIRJAT.

LOPS21, LV 2021-2022 LUKIO-OPINNOT ALOITTAVAT

TIETOKONEEN JA KUULOKKEIDEN HANKINTA

Sotkamon kunta hankkii lukion aloittaville opiskelijoille ylioppilastutkintolautakunnan määräykset täyttävän kannettavan tietokoneen. Ennen koneen luovutusta, opiskelijan tulee allekirjoittaa tietokoneen käyttöönottosopimus.

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Yleiset/liite_2-ohje_kokelaan_tietokoneesta_2019.pdf

Kunta hankkii opiskelijoille myös langalliset kuulokkeet.

LASKINOHJE

Koulu hankkii aloittaville opiskelijoille tietokonelaskinohjelmiston (TI Nspire CX CAS).

OPPIKIRJAT

Lukio hankkii lukion aloittaville opiskelijoille opinnoissa tarvittavan oppimateriaalin digitaalisena. Tämä materiaali oli riittävä. Halutessaan opiskelija voi itse ostaa paperisen kirjan, mutta kaikki tarvittava materiaali sekä tehtävät löytyvät digikirjoista.

Hankalissa lukivaikeustapauksissa lukio voi tarjota paperista oppikirjaa opiskelun tueksi.

OPPIKIRJAT LOPS2021 MUKAAN

Opintojaksot näkyvät tässä yhdistelmäkoodina esim. ENA0102. Tällöin tarjottimen samalta riviltä valitaan moduulit ENA01 JA ENA02 ja ne arvioidaan yhdellä arvosanalla. Koulu ostaa lv 2021-2022 lukion aloittaville opiskelijoille oppimateriaalin digilisensseinä.

OPPIAINE	MODUULI-KOODI	op	LOPS16	KIRJAN NIMI/TEKIJÄT	KUSTANTAJA
ÄIDINKIELI	Ä011	2	wÄI01	Särmä. Digikirja + Digitehtävät 1 / 2021	Otava
	ÄI0203	2	wÄI02	Särmä. Digikirja + Digitehtävät 2 ja Digitehtävät 3 / 2021	Otava
	ÄI04	2	wÄI03	Särmä. Digikirja + Digitehtävät 4 / 2021	Otava
BIOLOGIA	BI01	2	wBI01	BIOS1	SanomaPro
	BI0203 (3. ja 5. jaksot)	2	wBI02	BIOS2 BIOS3	SanomaPro
ENGLANTI	ENA0102	4	-	New Insights 1-2	Otava
	ENA03	2	wENA03	New Insights 3	Otava
FILOSOFIA	FI01	2	wFI01	Idea 1	Otava
FYSIKKA	FY0102	2	wFY01	Fysiikka 1 Fysiikka 2	SanomaPro
	FY03	2	wFY02	Fysiikka 3	SanomaPro
	FY04	2	wFY03	Fysiikka 4	SanomaPro
	KAIKKI	-	-	MAOL Digitaulukot	Otava
	KAIKKI	-	-	TI-Nspire™ CX CAS -lisenssi	-
HISTORIA	HI01	2	wHI01	Forum	Otava
KEMIA	KE0102	2	wKE01	Sidos 1 Sidos 2	SanomaPro
	KE03, 5. jakso	2	wKE02	Sidos 3	SanomaPro
	KAIKKI	-	-	MAOL Digitaulukot	Otava
	KAIKKI	-	-	TI-Nspire™ CX CAS -lisenssi	-
MAANTIEDE	GE01	2	wGE01	Manner 1	Otava
MATEMATIIKKA LYHYT	MAY01	2	wMAY01	Unioni	SanomaPro
	MAB02	2	wMAB02	Binomi 2	SanomaPro
	MAB03	2	wMAB03	Binomi 3	SanomaPro
	KAIKKI	-	-	MAOL Digitaulukot	Otava
	KAIKKI	-	-	TI-Nspire™ CX CAS -lisenssi	-

MATEMATIIKKA PITKÄ	MAY01	2	wMAY01	Unioni	SanomaPro
	MAA02	3	wMAA02	Moodi Pitkä matematiikka 2	SanomaPro
	MAA03	2	wMAA03	Moodi Pitkä matematiikka 3	SanomaPro
	MAA04	3	wMAA04 osa vMAA05	Moodi Pitkä matematiikka 4	SanomaPro
	KAIKKI	-	-	MAOL Digitaulukot	Otava
	KAIKKI	-	-	TI-Nspire™ CX CAS -lisenssi	-
OPINTO-OHJAUS	OP01	2	wOP01	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	-
PSYKOLOGIA	PS01	2	wPS01	Mieli 1	SanomaPro
RUOTSI	RUB0102	4	-	Fokus 1-2	Otava
	RUB03	2	wRUB03	Fokus 3	Otava
SAKSA	SAB31	2	wSAB31	Magazin.de 1	Otava
	SAB32	2	wSAB32	Magazin.de 2	Otava
	SAB33	2	wSAB33	Magazin.de 3	Otava
TERVEYSTIETO	TE01	2	wTE01	Terve 1	SanomaPro
USKONTO	UE01	2	wUE01	Verso 1	SanomaPro
YHTEISKUNTA- OPPI	YH01	2	wYH01	Forum 1	Otava

OPPIKIRJAT LOPS2016 MUKAAN

Kaikilla oppikursseilla käyvät myös sähköiset oppikirjat.

Jos opiskelet jonkin kurssin 1. vsk mukana (LOPS21), tarkista oppimateriaali heidän taulukosta.

Kursseilla on aina mahdollisuus myös käyttää LOPS16 materiaaleja.

Mistä tiedän onko kurssi LOPS21 mukaan? Jos samalla rivillä tarjottimessa on myös LOPS21 ryhmä, etenee yhdistetyn ryhmän opetus uuden opsin mukaisesti. Voit aina varmistaa asian myös opettajalta etukäteen.

OPPIAINE	KURSSIKOODI	KIRJAN NIMI/TEKIJÄT	KUSTANTAJA
ÄIDINKIELI (Tehtävävihkot on oltava paperisina.)	wÄI03 (1. jakso)	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 3 / 2016 Kuohukoski, ym.	Otava
	wÄI04	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 4 / 2016 Kaseva ym.	Otava
	wÄI05	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 5 / 2016 Haapala ym.	Otava
	wÄI06	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 6 / 2017, Haapala ym.	Otava
	wÄI07	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	-
	wÄI08	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 8 / 2018 Kivimäki ym.	Otava
	wÄI09	SÄRMÄ-OPPIKIRJA, Haapala ym. 2016 + SÄRMÄ TEHTÄVIÄ 9 / 2018, tekijät eivät ole vielä tiedossa	Otava
	wÄI10	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	-
	wÄI11	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	-
	wÄI13	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	-
BIOLOGIA	wBI01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös BIOS1. ELÄMÄ JA EVOLUUTIO 2016 Happonen, Holopainen, yms.	Sanoma Pro
	wBI02	BIOS2. Ekologia ja ympäristö 2016 Jaksoissa 3 ja 5 LOPS21 mukaan (BI03) Voi käyttää myös BIOS2	Sanoma Pro
	wBI03	BIOS3. Solu ja perinnöllisyys 2016	Sanoma Pro
	wBI04	BIOS4. Ihmisen biologia 2017	Sanoma Pro
	wBI05	BIOS5 Biologian sovellukset 2018	Sanoma Pro
	wBI06	MaFynetti: biologian yo-kertauskurssi	Digikirja tehtävineen ja ratkaisuneen
ENGLANTI E-kirjoja,	wENA01-	GRAMMAR RULES! Silk, Mäki, Kjsik	Otava
	wENA01-	GRAMMAR RULES! KEY TEHTÄVIEN RATKAISUT	Otava

suositellaan erityisesti urheilijoille ja niille, jotka joutuvat olemaan paljon poissa koulusta		Silk, Mäki, Kjsisik	
	wENA04	On Track 4	Sanoma Pro
	wENA05	On Track 5	Sanoma Pro
	wENA06	On Track 6	Sanoma Pro
	wENA07	On Track 7	Sanoma Pro
	wENA08	On Track 8	Sanoma Pro
	wENA09	Elements Basics	Sanoma Pro
	wENA12	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
	wENA13	Yo-kertaus englanti (vain sähköinen)	Sanoma Pro
FILOSOFIA	wFI01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös IDEA 01 Kotro, Hämäläinen, Kovalainen	Otava
	wFI02	IDEA 2 Kotro-Hämäläinen-Kovalainen-Kilpijärvi	Otava
FYSIIKKA	wFY01 - wFY03	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös FYSIIKKA 1 - FYSIIKKA 3	Sanoma Pro
	wFY04	FYSIIKKA 4 VOIMA JA LIIKE 2016 Lehto, Havukainen, Maalampi, Leskinen	Sanoma Pro
	wFY05	FYSIIKKA 5 JAKSOLLINEN LIIKE JA AALLOT 2016 Lehto, Havukainen, Maalampi, Leskinen	Sanoma Pro
	wFY06	FYSIIKKA 6 SÄHKÖMAGNETISMI 2016 Lehto, Havukainen, Maalampi, Leskinen	Sanoma Pro
	wFY07	FYSIIKKA 7, Aine ja säteily (LOPS 2016)	Sanoma Pro
	wFY08	YO-kertaus fysiikka, sähköinen kirja	Sanoma Pro
	wFY09	Kurssikirja ei ole pakollinen (Polaris, koulun tähtitieto Oja, Heikki)	Ursa
	wFY10	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
	KAIKKI	MAOL –Taulukot/matematiikka, fysiikka, kemia UUSIN PAINOS	Otava/Maol
HISTORIA	wHI01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös HISTORIA AJASSA 1 Höyssä-Lahtinen-Ripatti-Similä-Ukkonen	Sanoma Pro
	wHI02	HISTORIA AJASSA 2 Aunesluoma-Lehtonen-Putus-Hilasvuori-Ukkonen-Vuorela	Sanoma Pro
	wHI03	HISTORIA AJASSA 3 Aunesluoma-Putus-Hilasvuori-Ukkonen-Vuorela	Sanoma Pro
	wHI04	HISTORIA AJASSA 4 Höyssä-Lahtinen-Ripatti-Similä	Sanoma Pro
	wHI05	HISTORIA AJASSA 5 Höyssä-Lahtinen-Ukkonen	Sanoma Pro
	wHI06	HISTORIA AJASSA 6 Jokiaho-Putus-Hilasvuori	Sanoma Pro
	wHI07	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
	wKE01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös	Otava

KEMIA		MOOLI 1 KEMIAA KAIKKIALLA (LOPS2016) Lehtiniemi, Turpeenoja	
	wKE02	Jakso 2: MOOLI 2 IHMISEN JA ELINYMPÄRISTÖN KEMIAA (LOPS2016) Lehtiniemi, Turpeenoja Jakso 5 LOPS21 mukaan Sidos 3	Otava SanomaPro
	wKE03	MOOLI 3 REAKTIOT JA ENERGIA (LOPS2016) Turpeenoja	Otava
	wKE04	MOOLI 4 MATERIAALIT JA TEKNOLOGIA (LOPS2016) Turpeenoja	Otava
	wKE05	MOOLI 5 REAKTIOT JA TASAPAINO (LOPS2016) Turpeenoja	Otava
	wKE06	Mafynetti: Kemian yo-kertauskurssi	Digikirja tehtävineen ja ratkaisuneen
	KAIKKI	MAOL –Taulukot/matematiikka, fysiikka, kemia UUSIN PAINOS/Digikirja	Otava/Maol
MAANTIEDE	wGE01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös MANNER 1/MAAILMA MUUTOKSESSA LOPS 2016 Brander, Hiekka, Paarlahti, Ruth	Otava
	wGE02	MANNER 2 / SININEN PLANEETTA LOPS 2016 Brander, Hiekka, Paarlahti, Ruth	Otava
	wGE03	MANNER 3/ YHTEINEN MAAILMA LOPS 2016 Brander, Hiekka, Paarlahti, Ruth	Otava
	wGE04	MANNER 4 / GEOMEDIA LOPS 2016 Brander, Hiekka, Paarlahti, Ruth	Otava
	wGE05	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
MATEMATIIKKA LYHYT	wMAB04	HUIPPU 4, GEOMETRIA Halinen, Kurvinen, Ottelin, Parmanen, Tauriainen, Vallin.	Otava
	wMAB05	HUIPPU 5, GEOMETRIA Halinen, Kurvinen, Ottelin, Parmanen, Tauriainen, Vallin.	Otava
	wMAB06	HUIPPU 6, TALOUSHMATEMATIIKKA Kurvinen, Ottelin, Parmanen, Santavuori, Tauriainen, Vallineva	Otava
	wMAB07	HUIPPU 7 Matemaattinen analyysi Halinen, Kurvinen, Ottelin, Parmanen, Tauriainen, Vallin	Otava
	wMAB08	HUIPPU 8, TILASTOT JA TODENNÄKÖISYYS II Kurvinen, Ottelin, Santavuori	Otava
	wMAB09	YO-kertaus TEKIJÄ lyhyt matematiikka, sähköinen kirja	Sanoma Pro
	wMAB10	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
	wMAB11	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
KAIKKI	MAOL –Taulukot/matematiikka, fysiikka, kemia UUSIN PAINOS	Otava/Maol	
MATEMATIIKKA PITKÄ	wMAA06	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 6 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv.	Sanoma Pro
	wMAA07	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 7 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv.	Sanoma Pro
	wMAA08	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 8	Sanoma Pro

		Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv.	
	wMAA09	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 9 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv.	Sanoma Pro
	wMAA10	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 10 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv	Sanoma Pro
	wMAA11	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 11 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv	Sanoma Pro
	wMAA12	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 12 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv	Sanoma Pro
	wMAA13	TEKIJÄ, PITKÄ MATEMATIIKKA 13 Heiskanen, Kaakinen, Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahv	Sanoma Pro
	wMAA15 ja wMAA17	YO-kertaus, TEKIJÄ Pitkä Matematiikka. Sähköinen kirja.	Sanoma Pro
	KAIKKI	MAOL –Taulukot/matematiikka, fysiikka, kemia UUSIN PAINOS	Otava/Maol
OPINTO-OHJAUS	wOP01	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
	wOP02	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
PSYKOLOGIA	wPS01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös MOTIIVI 1 Psykkinen toiminta ja oppiminen	Sanoma Pro
	wPS02	MOTIIVI 2 Kehittyvä ihminen	Sanoma Pro
	wPS03	MOTIIVI 3 Tietoa käsittelevä ihminen	Sanoma Pro
	wPS04	MOTIIVI 4 Tunteet, psykkinen hyvinvointi ja mielenterveys	Sanoma Pro
	wPS05	MOTIIVI 5	Sanoma Pro
	wPS07	Sosiaalipsykologia Ahokas, Ferchen, ym.	Sanoma Pro
RUOTSI	wRUB02, vain 2. jakso rivi 5	PRECIS 2 Appel, Fagerholm, Johansson, Määttä	Sanoma Pro
	wRUB03	PRECIS 3 Appel, Fagerholm, Johansson, Määttä	Sanoma Pro
	wRUB04	PRECIS 4	Sanoma Pro
	wRUB05	PRECIS 5	Sanoma Pro
	wRUB06	PRECIS 6	Sanoma Pro
	wRUB07	PRECIS 7	Sanoma Pro
	wRUB10	Fokus Abi (digitaalinen oppimateriaali)	Otava
SAKSA	wSAB24	Plan D 6	Sanoma Pro
	wSAB25	Plan D7-8	Sanoma Pro
	wSAB26	Plan D7-8	Sanoma Pro
TERVEYSTIETO	wTE01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös TERVE! 1 Terveiden perusteet:	Sanoma Pro

		Paula Reinikkala, Pirjo Orkovaara, Lotta Bryggare (LOPS 2016)	
	wTE02	TERVE! 2 Ihminen, ympäristö ja terveys: Pirjo Orkovaara, Paula Reinikkala, Juuso Antikainen, Lotta Bryggare, Kati Karas (LOPS 2016)	Sanoma Pro
	wTE03	TERVE! 3 Terveyttä tutkimassa: Juuso Antikainen, Lotta Bryggare, Kati Karas, Hanna Nohynek, Pirjo Orkovaara (LOPS 2016)	Sanoma Pro
	wTE04	VIRTAA Kertauskirja: Pia Välimaa ja Lasse Kannas (LOPS 2016)	Edu Kustannus
USKONTO	wUE01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös VERSO 1 USKONNON JUURILLA Hanki, Könni, Nyssönen	Sanoma Pro
	wUE02	VERSO 2 MAAILMANLAAJUINEN KRISTINUSKO Hanki, Könni, Nyssönen	Sanoma Pro
	wUE03	VERSO 3 MAAILMAN USKONTOJA	Sanoma Pro
	wUE04	VERSO 4 USKONTO SUOMESSA	Sanoma Pro
	wUE05	VERSO 5 USKONTO TIETEESSÄ, TAITEESSA, POPULAARIKULTTUURISSA	Sanoma Pro
	wUE06	VERSO 6 USKONNOT JA MEDIA	Sanoma Pro
	wUE07	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	
VENÄJÄ	wVEA05	Ateljee 2 harjoituskirja ja tekstikirja	Otava
	wVEA06		
	wVEA07	Ateljee 3 digikirja	Otava
	wVEA08		
YHTEISKUNTA- OPPI	wYH01	LOPS21 mukaan Mahdollisuus käyttää myös JOKAISEN YHTEISKUNTA Aunesluoma-Putus-Hilasvuori-Ukkonen-Vuorela	Sanoma Pro
	wYH02	JOKAISEN TALOUS Marttila-Similä-Ukkonen-Vuorela	Sanoma Pro
	wYH03	JOKAISEN MAAILMA Aunesluoma-Marttila-Putus-Hilasvuori-Similä	Sanoma Pro
	wYH04	JOKAISEN LAKI Ahola - Seppänen - Similä	Sanoma Pro
	wYH05	Kurssilla ei ole oppikirjaa.	

Lukion tuntijakotaulukko (LOPS2021)

Oppiaineryhmä ja oppiaine	Pakolliset(op)	Valtak.valinnaiset (op)	Koulukoht.soveltavat (op)
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot			
- Äidinkieli ja kirjallisuus	12	6	6
- A-kieli	12	4	10
- B1-kieli	10	4	6
- B2- ja B3- kielet		16+16	2
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot			
- Matematiikan yhteiset opinnot	2		
- Matematiikka lyhyt tai pitkä oppimäärä			
Lyhyt oppimäärä	10	4	6
Pitkä oppimäärä	18	6	4
- Biologia	4	6	8
- Maantiede	2	6	4
- Fysiikka	2	12	5
- Kemia	2	8	3
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot			
- Filosofia	4	4	
- Psykologia	2	8	4
- Historia	6	6	2
- Yhteiskuntaoppi	6	2	2
- Uskonto tai elämäntutkimustieto	4	8	2
- Terveystieto	2	4	2
Taito- ja taideaineiden opinnot			
- Liikunta	4	6	8
- Musiikki tai kuvataide yhteensä	6		
Musiikki	2 tai 4	4	4
Kuvataide	2 tai 4	4	7
Opinto-ohjaus	4		6
Temaattiset opinnot		6	
Lukiodiplomit		6	
Tieto- ja viestintäteknikka			1
Urheiluvalmennus ja sitä tukevat opinnot			38
Koulutoimintaopinnot			4
Koulun ulkopuoliset opinnot			8
Pakolliset opinnot yhteensä	94 tai 102		
Tämän liitteen mukaiset valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään	20		
Opinnot yhteensä vähintään	150		

Urheilulukiolaisella on oikeus poislukea pakollisia opintoja 16 opintopisteen verran, jos hän on suorittanut vähintään 24 pisteen verran erityistehtäväopintoja.

Lukion tuntijakotaulukko (LOPS2016)

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset syventävät kurssit	Valtakunnalliset soveltavat kurssit	Koulukohtaiset soveltavat kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3		3
Kielet				
A-kieli	6	2		7
B-kieli	5	2		4
Muut kielet		8+8		
Matematiikka				
Yhteinen opintokokonaisuus	1			
Lyhyt oppimäärä	5	2		3
Pitkä oppimäärä	9	3		5
Ympäristö ja luonnontieteet				
Biologia	2	3		5
Maantiede	1	3		2
Fysiikka	1	6		3
Kemia	1	4		4
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet				
Filosofia	2	2		
Psykologia	1	4		4
Historia	3	3		1
Yhteiskuntaoppi	3	1		2
Uskonto tai elämäkatsomustieto	2	4		1
Terveystieto	1	2		1
Taito- ja taideaineet	5			
Liikunta	2	3		4
Musiikki	1-2	2		2
Kuvataide	1-2	2		3
Opinto-ohjaus	2			3
Teemaopinnot		3		
Taiteiden väliset kurssit			3	
Lukiodiplomit			8	
Tieto- ja viestintäteknikka				1,5
Urheiluvalmennus				12 (syv.)+6(sov.)
Pakolliset kurssit	47-51			
Syventävät kurssit vähintään	10			
Kurssit yhteensä vähintään	75			

Urheilulukiossa urheilijalla on poislukuoikeus kahdeksaan pakolliseen kurssiin, jos hän on suorittanut vähintään 12 urheiluvalmennuskurssia.

Opiskelijalla tulee kuitenkin olla vähintään puolet yksittäisen oppiaineen pakollisten kurssien määrästä suoritettuna.

Kellonajat ja päivämäärät

JAKSOT LUKUVUONNA 2021-2022

1. jakso	10.08.2021 – 01.10.2021	päätösviikko 23.09. – 01.10.2022
2. jakso	04.10.2021 – 30.11.2021	päätösviikko 22.11. – 30.11.2022
3. jakso	01.12.2021 – 09.02.2022	päätösviikko 01.02. – 09.02.2022
4. jakso	10.02.2022 – 08.04.2022	päätösviikko 31.03. – 08.04.2022
5. jakso	11.04.2022 – 04.06.2022	päätösviikko 24.05. – 02.06.2022

PÄIVITTÄINEN TYÖAIKA

TUNNIT	1. RUOKAILU	2. RUOKAILU	3. RUOKAILU
1	9.00 – 10.15	9.00 – 10.15	9.00 – 10.15
2a	10.25 – 10.55	10.25 – 11.10	10.25 – 11.40
Ruokailu	10.55 – 11.20	11.10 – 11.35	11.40 – 12.05
2b	11.20 – 12.05	11.35 – 12.05	
3	12.20 – 13.35	12.20 – 13.35	12.20 – 13.35
4	13.45 – 15.00	13.45 – 15.00	13.45 – 15.00
5 **	15.10 – 16.25	15.10 – 16.25	15.10 – 16.25

Ruokailuvuoron määrää oppilaan toisen tunnin valintaryhmä

1. ruokailu on 1. vsk ryhmällä

2. ruokailu on 2. vsk ryhmällä

3. ruokailu on 3. vsk ryhmällä

** Vain tiistaisin

1. jakso lv 2021-2022

1	Lisävalmennus (hiihtolajit)								
	ÄI01.1	ÄI01.2	TE01.1	wTE01.1	wMAA06.1	wYH03.1	wBI02.1	wRUB07.1	wUE03.1
2	LI01.1	MAY01.1	RUB01.1	RUB02.1	LI01.2	wRUB01.2	wMU02.1	wENA04.1	wKE05.1
	wYH04.1	wENA13.1	wVEA05.1						
3	YH01.1	BI01.1	FY01.1	FY02.1	KU01.1	wYH01.1	wBI01.1	wFY01.1	wKU01.1
	wMAA06.2	wMAB04.1	wENA04.2	wYH05.1	wTE04.1	wGE05.1	wKE06.1	wUE07.1	wENA06.1
4	TVT01.1	OP01.1	TVT01.2	OP01.2	MAY01.2	ÄI01.3	wHI02.1	wLI03.1	wRUB03.1
	wBI03.1	wPS05.1	wFY07.1	wENA06.2	wMAB09.1				
5	KU01.2	LI01.3	LI01.4	MAY01.3	wKU01.2	wLI01.2	wÄI04.1	wGE02.1	wÄI06.1
	wRUB10.1	wFY07.2	wMAA13.1	wÄI08.1					
6	MAY01.4	RUB01.2	RUB02.2	TVT01.3	OP01.3	TVT01.4	OP01.4	wÄI03.1	wRUB01.1
	wSAB24.1	wÄI04.2	wÄI04.3	wTE03.1	wPS06.1	wBI06.1	wHI07.1	wENA07.1	wFI02.1
7	Valmennusrivi								
	FI01.1	HI01.1	wFI01.1	wHI01.1	wENA04.3	wKU05.1	wENA07.2	wMAB06.1	wMAA13.2
	wÄI13.1	wVA03.1	URVA1.1						
8	Periodiopinnot								
	wBI08.1	wBI09.1	wPS08.1	wTO03.2	wTO03.3	OP05.1			

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
09:00-10:15	6	7	7	7	3
10:25-12:05	2	1	1	1	5
12:20-13:35	3	5	4	2	4
13:45-15:00	4	2	3	5	6
15:10-16:25		6			

2. jakso lv 2021-2022

1	Lisävalmennus (pesäpallo ja hiihtolajit)						
	ENA01.1	ENA02.1	KE01.1	KE02.1	wKE01.1	wVA15.1	wHI03.1
	wÄI05.1	wLI02.1	wÄI09.1				
2	RUB01.2	RUB02.2	MAA02.1	HI01.2	wRUB02.1	wHI01.2	wKU02.1
	wPS02.1	wHI02.2	wFY04.1	wFY04.2	wMAB04.2	wBI05.1	wENA07.3
	wLI02.2	wÄI07.1					
3	PS01.1	BI01.2	KE01.2	KE02.2	ÄI02.1	ÄI03.1	wPS01.1
	wBI01.2	wKE01.2	wRUB03.2	wENA05.1	wKE02.1	wGE03.1	wHI04.1
	wMAB06.2	wLI02.3	wÄI09.2	wMAA12.1	wMAA17.1	wKU01.3	wLD02 (KU).1
4	ENA01.2	ENA02.2	TE01.2	ENA01.3	ENA02.3	PS01.2	wTE01.2
	wPS01.2	wBI02.2	wMU03.1	wRUB04.1	wMAA07.1	wMAA12.2	wMAA17.2
	wMAB08.1	wVEA06.1					
5	ÄI01.4	ENA01.4	ENA02.4	MAA02.2	wTE02.1	wÄI05.2	wENA04.4
	wBI04.1	wÄI09.3	wUE04.1	wOP02.3	wOP02.4	wKU07.1	wRUB02.4
6	Lisävalmennus (hiihtolajit 2.-4. vsk)						
	FY01.2	FY02.2	MU01.1	HI01.3	SAB31.1	wFY01.2	wMU01.1
	wHI01.3	wSAB31.1	wYH02.1	wMAA07.2	wÄI09.4	wPS07.1	wFI02.2
7	Valmennusrivi						
	RUB01.3	RUB02.3	ÄI02.2	ÄI03.2	wRUB01.3	wENA05.2	wÄI11.1
	wOP02.1	wOP02.2	wTA03.2	wVA03.2	URVA2.1		
8	Periodiopinnot						
	wOP02.5	wOP02.6	wLD04 (LI).1				

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
09:00-10:15	6	7	7	7	3
10:25-12:05	2	1	1	1	5
12:20-13:35	3	5	4	2	4
13:45-15:00	4	2	3	5	6
15:10-16:25		6			

3. jakso lv 2021-2022

1	Lisävalmennus (pesäpallo ja hiihtolajit)								
	PS01.3	RUB01.3	RUB02.3	wPS01.3	wRUB02.3	wMAA08.1	wENA05.3	wMAB09.2	wMAA15.1
2	ENA01.2	ENA02.2	GE01.1	RUB01.1	RUB02.1	MU01.2	wGE01.3	wRUB02.2	wMU01.2
	wKU02.2	wHI02.3	wKE03.1	wÄI05.3	wYH03.2	wMAB09.3	wMAA15.2	wÄI08.2	
3	MU01.3	BI02.1	BI03.1	ENA01.4	ENA02.4	wMU01.3	wBI02.3	wMAB05.1	wRUB04.2
	wMAA08.2	wUE07.2	wGE05.2	wKE06.2	wYH05.2	wTE04.2	wENA13.2	wÄI08.3	wÄI05.4
4	MAA02.1	MAA04.1	MAB02.1	ENA01.1	ENA02.1	YH01.2	wYH01.2	wOP01.5	wOP01.6
	wLI01.5	wLI01.6	wENA06.3	wRUB05.1	wPS03.1	wKE03.2	wMAA11.1	wÄI08.4	wÄI13.2
5	RUB01.4	RUB02.4	ÄI02.3	ÄI03.3	ENA01.3	ENA02.3	wRUB01.4	wLI04.1	wLI04.2
	wPS06.2	wBI06.2	wHI07.2	wFY08.1	wFY08.2	wENA13.3			
6	Lisävalmennus (hiihtolajit 2.-4. vsk)								
	ÄI02.4	ÄI03.4	FI01.2	FY01.3	FY02.3	wFI01.2	wFY01.3	wÄI05.5	wKU06.1
	wUE02.1	wÄI13.3	wFY09.1	wVEA07.1	wSAB25.1				
7	Valmennusrivi								
	MAA02.2	MAA04.2	MAB02.2	wOP01.7	wOP01.8	wLI01.7	wLI01.8	wÄI08.5	wVA03.3
	URVA3.1								

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
09:00-10:15	6	7	7	7	3
10:25-12:05	2	1	1	1	5
12:20-13:35	3	5	4	2	4
13:45-15:00	4	2	3	5	6
15:10-16:25		6			

4. jakso lv 2021-2022

1	Lisävalmennus (pesäpallo ja hiihtolajit)								
	VAO1.1	RUB03.1	PS01.4	wRUB03.3	wPS01.4	wGE03.2	wMAB05.2	wMAA09.1	wVA14.1
2	HI01.4	KU01.3	UE01.1	FY03.1	SAB32.1	wHI01.4	wKU01.4	wUE01.1	wFY02.1
	wSAB32.1	wHI06.1	wÄI04.4	wBI04.2					
3	RUB01.4	RUB02.4	MAA04.2	ENA03.1	wRUB02.5	wPS04.1	wENA06.4	wMAA09.2	wHI03.2
4	BI01.3	GE01.2	FY03.2	wBI01.3	wGE01.2	wFY02.2	wUE02.2	wHI02.4	wTE02.2
	wKU04.1	wKU07.2	wVEA08.1						
5	GE01.3	ÄI04.1	ÄI04.2	wGE01.1	wYH02.2	wLI02.4	wFY05.1	wFY05.2	wMAB07.1
6	ÄI04.3	MAA04.1	MAB03.1	UE01.2	wUE01.2	wGE04.1	wENA05.4	wBI07.1	wFY10.1
	wENA09.1	ENA11.1							
7	Valmennusrivi								
	FI01.3	ENA03.2	wFI01.3	wYH02.4	wRUB04.3	wLI05.1	wKU03.1	wVA02.1	URVA4.1
8	Periodiopinnot								
	wOP04.1								

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
09:00-10:15	3	7	7	7	5
10:25-12:05	2	1	1	1	4
12:20-13:35	6	3	5	4	6
13:45-15:00	5	2	6	3	2
15:10-16:25		4			

5. jakso lv 2021-2022

1	LI01.1	OP01.1	LI01.4	OP01.3	FY01.4	FY02.4	MAA03.1	wFY01.4	wMU05.1
	wÄI06.2	wFY06.1	wRUB05.2	wÄI10.1					
2	MU01.4	MAA03.2	KE03.1	PS02.1	wMU01.4	wKE02.2	wPS02.2	wYH02.3	wBI05.2
	wLI06.1	wENA06.5	wMAA11.2	wSAB26.1					
3	ENA03.3	YH01.3	KE01.3	KE02.3	RUB03.2	wYH01.3	wKE01.3	wRUB03.4	wMU02.2
	wYH03.3	wTE03.2	wÄI06.3	wMAB10.1	wMAA10.1				
4	BI01.4	KU01.4	TE01.3	GE01.4	SAB33.1	wBI01.4	wKU01.5	wTE01.3	wGE01.4
	wSAB33.1	wHI05.1	wFY06.2	wRUB05.3					
5	ÄI04.4	LI01.3	OP01.2	LI01.2	OP01.4	YH01.4	wYH01.4	wBI03.2	wHI03.3
	wMAA10.2	wUE05.1	wENA12.1						
6	MAB03.2	UE01.3	FY04.1	FY04.2	wUE01.3	wFY03.1	wFY03.2	wGE02.2	wÄI09.5
	wKE04.1	wMAB11.1							
7	Valmennusrivi								
	ENA03.4	BI02.2	BI03.2	wUE01.4	wBI02.4	wKU02.3	wÄI06.4	wVA02.2	URVA5.1
8	Periodiopinnot								
	wOP03.1	wOP03.2	wMU06.1						

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
09:00-10:15	1	7	7	7	3
10:25-12:05	2	5	3	6	4
12:20-13:35	3	6	4	1	5
13:45-15:00	4	1	5	2	6
15:10-16:25		2			

Syksyn 2021 ja kevään 2022 yo-aikataulut

Syksyn 2021 koepäivät

ma 13.9.	äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
ke 15.9.	psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
pe 17.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä
ma 20.9.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ti 21.9.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
to 23.9.	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
pe 24.9.	äidinkieli ja kirjallisuus(suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe
ma 27.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä italia portugali latina saame
ke 29.9.	saamen äidinkieli ja kirjallisuus -koe

Kevään 2022 koepäivät

ti 15.3.	äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe
to 17.3.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä italia portugali latina saame
pe 18.3.	äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
ma 21.3.	vieras kieli, pitkä oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä
ke 23.3.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 25.3.	reaali (uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto)
ma 28.3.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ke 30.3.	reaali (psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia)
pe 1.4.	saamen äidinkieli ja kirjallisuus -koe

Tutkinnon tulokset lähetetään lukioille 17.5.2022.

Tulokset ja kokelaan arvostellut koesuoritukset annetaan kokelaalle ja alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajalle nähtäväksi Oma Opintopolku -verkkopalvelussa 18.5.2022 alkaen. (Huom. Ajankohdat ovat alustavia ja muutokset niihin mahdollisia.)

Vuosikello Iv 2021-2022

I-JAKSO	
ma 09.08	Opettajat: VESO/lukuvuoden suunnittelu klo 9.00-15.00
1. ti 10.08.	RO: Lukuvuoden aloitus klo 9.00 Opettajat: Vuosiluokkakohtaiset tutoropettajasuunnittelupalaverit
2. ke 11.08. 32	
3. to 12.08.	
4. pe 13.08.	
5. ma 16.08.	Urheilijainfo Vuokatissa illalla
6. ti 17.08.	
7. ke 18.08. 33	RO: Vuosiluokkakohtaiset teemat klo 12.05-13.00
8. to 19.08.	Kevään 2021 5. jakson uusintakuulustelu klo 9-12
9. pe 20.08.	
10. ma 23.08.	Johtoryhmä klo 15.00
11. ti 24.08.	
12. ke 25.08. 34	RO: Koko koulun yhteinen teemapäivä, osa päivästä (sis. 1. vsk tervetuloisuus,...)
13. to 26.08.	
14. pe 27.08.	Kevään 2021 Wanhojen tanssit
15. ma 30.08.	
16. ti 31.08.	
17. ke 01.09. 35	YO-kirjoitukset: koulun koneen käyttöanomuksen deadline
18. to 02.09.	RO/KV: koulun kansainvälisen toiminnan esittely klo 12.05-12.35
19. pe 03.09.	Luontovaellus 3.-5.9. (varaus)
20. ma 06.09.	
21. ti 07.09.	Koko koulun yrittäjyyspäivän ohjelmaa klo 12.05-14.00
22. ke 08.09. 36	YO-kirjoitusinfo s2021, pakollinen (käytänteet) klo 12.05
23. to 09.09.	Opettajat: Vanhempaintapaamisen (30.10.) suunnittelu klo 15-16
24. pe 10.09.	
25. ma 13.09.	yo AI (lukutaidon koe)
26. ti 14.09.	
27. ke 15.09. 37	yo RE (PS, FI, HI, FY, BI)
28. to 16.09.	
29. pe 17.09.	yo A-kieli
30. ma 20.09.	yo RU
31. ti 21.09.	yo MA
32. ke 22.09. 38	
33. to 23.09. K 1	yo RE (UE, ET, YH, KE, GE, TE)
34. pe 24.09. O 7	yo AI (kirjoitustaidon koe)
35. ma 27.09. V 3	yo C-kieli
36. ti 28.09. I 6	
37. ke 29.09. I 392	Opettajakunnan kokous klo 13.30
38. to 30.09. K 4	
39. pe 01.10. K 5	
O	

II-JAKSO	
40. ma 04.10.	Johtoryhmä klo 15.00
41. ti 05.10.	
42. ke 06.10. 40	Valokuvaus
43. to 07.10.	Valokuvaus
44. pe 08.10.	
45. ma 11.10.	
46. ti 12.10.	
47. ke 13.10. 41	Paperikokeiden palautus klo 13.30-13.45
48. to 14.10.	
49. pe 15.10.	
V ma 18.10.	Syyslomaviikko
A ti 19.10.	
P ke 20.10. 42	
A to 21.10.	
A pe 22.10.	
50. ma 25.10.	
51. ti 26.10.	
52. ke 27.10. 43	Uusintakuulustelu I klo 9-12
53. to 28.10.	1. vsk:n arvioinnit Wilmaan (1. jakso)
54. pe 29.10.	
55. la 30.10.	Urheilijoiden vanhempien viikonlopputapaaminen + kaikkien opiskelijoiden vanhempainpäivä klo 10.00 alkaen, opiskelijoilla taksvärkki tai itsenäisen työskentelyn päivä
55. ma 01.11	
56. ti 02.11.	Uusintakuulustelu II klo 9-12 Deadline abien tenteille ja suoritusmerkinnät kurseille (s 2021 valmistuvat)
57. ke 03.11. 44	YO-kirjoitusinfo abeille klo 12.05
58. to 04.11.	
59. pe 05.11.	2.-4. vsk:n arvioinnit Wilmaan (1. jakso)
60. ma 08.11.	Johtoryhmä klo 15.00
61. ti 09.11.	RO: hyvinvointi klo 13-14
62. ke 10.11. 45	Penkkarivalmisteluiden väliraportti opiskelijoilta rehtorille
63. to 11.11.	
64. pe 12.11.	
65. ma 15.11.	
66. ti 16.11.	
67. ke 17.11. 46	
68. to 18.11.	
69. pe 19.11.	
70. ma 22.11. K 1	
71. ti 23.11. O 2	Ilmoittautuminen kevään ylioppilaskirjoitukseen päättyy
72. ke 24.11. E 473	
73. to 25.11. V 4	
74. pe 26.11. I 5	
I	
75. ma 29.11. K 7	Opettajakunnan kokous klo 13.30
76. ti 30.11. K 6	
O	

III-JAKSO	
77. ke 01.12. 48	
78. to 02.12.	
79. pe 03.12.	Lakkiaiset klo 12.30, harjoitukset klo 11.00
VP ma 06.12.	
80. ti 07.12.	
81. ke 08.12. 49	RO:klo 12.05-12.45 (mm. asiakastyytyväisyyskysely), paperikokeiden palautus klo klo 13.30-13.45
82. to 09.12.	Uusintakuulustelu I klo 9-12
83. pe 10.12.	
84. ma 13.12.	
85. ti 14.12.	RO: yhteinen joulutilaisuus (opiskelijakunnan hallitus) klo 13.45-14.30
86. ke 15.12. 50	Uusintakuulustelu II klo 9-12
87. to 16.12.	
88. pe 17.12.	
89. ma 20.12. 51	2. jakson arvioinnit Wilmaan
90. ti 21.12.	Joulukirkko klo 9.00
VUOSI 2022	
91. ma 10.01.	
92. ti 11.01.	
93. ke 12.01. 2	
94. to 13.01.	
95. pe 14.01.	Tutkintomaksujen eräpäivä (k 2022)
96. ma 17.01.	Johtoryhmä klo 15.00 Penkkariohjelma ja muut valmistelut valmiina ja hyväksytyinä
97. ti 18.01.	
98. ke 19.01. 3	
99. to 20.01.	
100. pe 21.01.	
101. ma 24.01.	Teemaviikko 24.-28.1. (opiskelijahuoltoryhmä)
102. ti 25.01.	
103. ke 26.01. 4	Yo-kirjoitusinfo abeille (käytänteet) klo 12.05
104. to 27.01.	
105. pe 28.01.	
106. ma 31.01.	
107. ti 01.02. K 1	
108. ke 02.02. O 5 2	
109. to 03.02. E 3	
110. pe 04.02. V 4	
I	
111. ma 07.02. I 5	Opettajakunnan kokous klo 14.00
112. ti 08.02. K 6	
113. ke 09.02. K 67	
O	

IV-JAKSO	
114. to 10.02.	Penkkarit, salijuhla klo 12.30 alkaen
115. pe 11.02.	
116. ma 14.02.	
117. ti 15.02.	
118. ke 16.02. 7	
119. to 17.02.	
120. pe 18.02.	Wanhojenpäivä, päiväjuhla klo 13.15 ja iltajuhla klo 18.30
121. ma 21.02.	Paperikokeiden palautus klo 13.30-13.45
122. ti 22.02.	RO: Oppiaine- ja kurssiesittelyt klo 12.20-14.00 (Tarjotin lv 22-23 on valmis.)
123. ke 23.02. 8	RO: Asiakastytyväisyyskyselyn palaute klo 12.05-12.30 Yo-kirjoitukset: koulun koneen käyttöanomuksen deadline
124. to 24.02.	Uusintakuulustelu klo I klo 9-12
125. pe 25.02.	
126 ma 28.02.	Kurssivalinnat lv 2022-2023, 1. ja 2. vsk. ohjatusti ja muut vapaasti (tavoite) Johtoryhmä klo 15.00
127 ti 01.03.	Kurssivalinnat lv 2022-2023, 1. ja 2. vsk. ohjatusti ja muut vapaasti (tavoite)
128. ke 02.03. 9	Uusintakuulustelu II klo 9-12 Kevään yo-kirjoituksiin osallistuvien osallistumisoikeuksista tieto kansliaan (RO:t)
129. to 03.03.	
130. pe 04.03.	3. jakson arvioinnit Wilmaan
V ma 07.03.	Talvilomaviikko
A ti 08.03.	
P ke 09.03. 10	
A to 10.03.	
A pe 11.03.	
131. ma 14.03.	
132. ti 15.03.	yo AI (lukutaidon koe)
133. ke 16.03. 11	
134. to 17.03.	yo C-kieli
135. pe 18.03.	yo AI (kirjoitustaidon koe)
EYOF, Vuokatti 20.-25.3.2022	
136. ma 21.03.	yo A-kieli
137. ti 22.03.	
138. ke 23.03. 12	yo MA
139. to 24.03.	
140. pe 25.03.	yo RE (UE, ET, YH, KE, GE, TE)
141. ma 28.03.	yo RU
142. ti 29.03.	
143. ke 30.03. 13	yo RE (PS, FI, HI, FY, BI)
144. to 31.03. K 1	
145. pe 01.04. O 2	
E	
146. ma 04.04. V 3	Opettajakunnan kokous klo 13.30
147. ti 05.04. I 4	
148. ke 06.04. I 14 7	
149. to 07.04. K 5	
150. pe 08.04. K 6	
O	

V-JAKSO	
151. ma 11.04.	
152. ti 12.04.	
153. ke 13.04. 15	
154. to 14.04. VP?	
VP pe 15.04.	Pitkäperjantai
VP ma 18.04.	2. pääsiäispäivä
155. ti 19.04.	
156. ke 20.04. 16	Paperikokeiden palautus klo 13.30-13.45
157. to 21.04	Uusintakuulustelu I klo 9-12
158. pe 22.04.	Deadline abien harkinnanvaraisille korotuksille (opettajat)
159. ma 25.04.	
160. ti 26.04.	
161. ke 27.04. 17	Uusintakuulustelu II klo 9-12 Deadline abien tenteille ja suoritusmerkinnät kursseille (k 2022 valmistuvat)
162. to 28.04.	
163. pe 29.04.	Tieto päättötodistusta vaille jäävistä abeista kansliaan (RO:t)
164. ma 02.05.	Johtoryhmä klo 15.00
165. ti 03.05.	
166. ke 04.05. 18	
167. to 05.05.	
168. pe 06.05.	4. jakson arvioinnit Wilmaan
169. ma 09.05.	
170. ti 10.05.	
171. ke 11.05. 19	YO-kirjoitusinfo abeille klo 12.05
172. to 12.05.	
173. pe 13.05.	RO: Flooran päivän juhla (1. ja 2. vsk:n stipendit ja urheilijoiden palkitseminen) klo 12.20-13.00
174. ma 16.05.	
175. ti 17.05.	
176. ke 18.05. 20	
177. to 19.05	Korotuskuulustelu (2.-4. vsk) klo 9-12 (ilmoittautuminen viimeistään to 5.5. mennessä)
178. pe 20.05.	
179. ma 23.05.	
180. ti 24.05. K 1	
181. ke 25.05. O212	
VP to 26.05. E	Helatorstai
182. pe 27.05. V 3	
183. ma 30.05. I 4	Opettajakunnan kokous klo 14.00
184. ti 31.05. K 5	
185. ke 01.06. K226	
186. to 02.06. O 7	
187. pe 03.06.	Kevätkirjokko klo 13.30, lakkiaisharjoitukset klo 18.00 Syksyn 2022 ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautuminen päättyy, myös tutkintomaksujen eräpäivä
188. la 04.06.	Lakkiaiset klo 10.00
ke 15.06	5. jakson arvioinnit Wilmaan

Henkilökunta

KANSLIA

Reinikka Mauri rehtori puh. 044 7974 753
Korhonen Sari koulusihteeri puh. 044 7502 634
Kanslia on avoinna klo 8.00-15.00.

OPETTAJAKUNTA

Sähköposti on pääsääntöisesti muodossa etunimi.sukunimi [at] sotkamo.fi.

	Nimi	RO	Aineet	Työpuhelinnumero
1	Ekman Hanna	21D	äidinkieli ja kirjallisuus	044 750 2405
2	Fedorova Sofia	-	venäjä, englanti	044 750 2426
3	Heiskanen Satu	21C	äidinkieli ja kirjallisuus	044 750 2591
4	Honkala Anna Maria	18B	maantiede, opinto-ohjaus	044 750 2366
5	Härkönen Minna	18A	uskonto, psykologia, filosofia, erityisopettaja	044 750 2371
6	Järvelä Pauliina	-	ruotsi	044 750 2295
7	Kaikkonen Johanna	19A	matematiikka	044 750 2935
8	Kainlauri Paula	20B	äidinkieli ja kirjallisuus	044 750 2829
9	Kankainen Ulla-Maria	20A	matematiikka, fysiikka	044 750 2362
10	Karkkulainen Laura	20D	matematiikka, kemia	044 750 2441
11	Kempainen Satu	19B	englanti, saksa, ruotsi satu.a.korhonen [at] sotkamo.fi	044 750 2606
12	Korhonen Leena	19D	biologia leena.e.korhonen [at] sotkamo.fi	044 750 2428
13	Laitinen Johanna	-	musiikki	Wilma
14	Leppävuori Kirsi	21B	historia, yhteiskuntaoppi	044 750 2555
15	Malinen Kaija	-	filosofia	Wilma
16	Mulkahainen Valtteri	-	liikunta, terveystieto	044 750 2927
17	Mustonen Meeri	-	kemia, tvt, apulaisrehtori	044 750 2413
18	Mustonen Minna	20C	kuvataide, opinto-ohjaus	044 750 2388
19	Piirainen Jussi	-	liikunta	Wilma
20	Schroderus Emilia	21A	matematiikka, fysiikka, tvt	044 750 2375
21	Uotila Erja	19C	englanti	044 750 2408

VALMENTAJAT

Sähköposti on muodossa etunimi.sukunimi [at] vrua.fi.

	Nimi	Laji
1	Aapajärvi Niko	ampumahiihto
2	Adamson Adam	ampumahiihto
3	Erola Santeri	maastohiihto
4	Halonen Jaakko	maastohiihto
5	Halonen Juho	maastohiihto
6	Holopainen Maija	ampumahiihto
7	Joukas Juuso	fysiikkavalmennus
8	Kaitainen Jouni	mäkihyppy, yhdistetty
9	Komulainen Saku	pesäpallo
10	Kuisma Antti	mäkihyppy, yhdistetty
11	Lehtoviita Terhi	asiantuntijatiimin johtaja
12	Maunuksela Ville	maastohiihto
13	Mikkela Eero	urheilupsykologi ja kaksoisura-asiantuntija
14	Mäkipää Vesa	valmennuksen johtaja
15	Peltonen Tommi	suunnistus
16	Piirainen Toni	uinti
17	Sampolahti Ville	maastohiihto
18	Simula Jussi	maastohiihto
19	Tuokko Virpi	ravitsemus- ja fysiikkavalmennus
20	Vartia Manu	pesäpallo
21	Vuorinen Janne	Olympiavalmennuskeskus Vuokatti-Ruka johtaja

ASUNTOLAN VALVONTA

Salmela Tarja

OPINTO-OHJAUS

Honkala Anna Maria   Ohjausryhmä: puh. 044 7502 366
21A, 21D
20A, 20D
19A, 19D, 19E
18A, 18B (osa)

Mustonen Minna   Ohjausryhmät: puh. 044 7502 388
21B, 21C
20B, 20C
19B, 19C
18B (osa)

KOULUTERVEYDENHOITAJA

Heikkinen Eeva   puh. 044 7970 699

Terveystenhoitaja on paikalla tiistai, keskiviikko ja perjantai klo 9.00 – 15.00.
eeva.j.heikkinen@kainuu.fi

KOULUKURAATTORI

Mannermaa Jukka   puh. 044 7970 759

Kuraattori on paikalla lukiolla maanantaina ja perjantaina klo 8.00-15.00.
jukka.mannermaa@sohkamo.fi

NUORISOPSYKOLOGI

Mustonen Anna   puh. 044 7101 772

Nuorisopsykologi on paikalla torstaina klo 9.00-15.00.
Anna.E.Mustonen@kainuu.fi

URHEILUPSYKOLOGI JA KAKSOISURA-ASIAANTUNTIJA

Mikkela Eero   puh. 050 469 3108

On paikalla lukiolla kahtena päivänä viikossa (to ja pe)
eero.mikkela@vrua.fi

TVT-TUKI

Anu Kyllönen   puh. 044 7502 646
Työhuone A021

RUOKA/SIIVOUSPALVELUT

Korhonen Marja   siistijä
Makkonen Irja   ruokapalveluesimies

KIINTEISTÖNHOITO

Huusko Ari   kiinteistönhoitaja
Sirviö Arto   kiinteistönhoitaja

SOTKAMON LUKIO

Asiointi	Akkoniementie 25, SOTKAMO
Postiosoite	Markkinatie 1, 88600 SOTKAMO
Rehtori	Mauri Reinikka puh. 044 7974 753 mauri.reinikka(at)sotkamo.fi
Koulusihteeri	Sari Korhonen puh. 044 7502 634 sari.korhonen(at)sotkamo.fi
Opettajainhuone	puh. 044 7502 237
Laskutusosoite	SOTKAMON KUNTA/SOTKAMON LUKIO Sarjanumero 16812208 PL 940 00019 SSC
Verkkolaskuoperaattori	Basware Oyj
Välittäjä tunnus	BAWCF122
Verkkolaskuosoite	003701897665
Laskuilla oltava	* laskun tarkastajan (tai tilaajan) nimi Viitteenne –kentässä * toimipaikkatieto tai toimitusosoite * kustannuspaikka tai projekti * sopimusnumero, jos tilaus perustuu tehtyyn sopimukseen
Y-tunnus	0189766-5